

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave (Regnskap)

ØKB3111

Predefinert informasjon

Startdato:	21-04-2020 09:00	Termin:	2020 VÅR
Sluttdato:	08-05-2020 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - med muntlig presentasjon		
SIS-kode:	203 ØKB3111 1 PRO-1 2020 VÅR HAUGESUND		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.: 314

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Regnskapsføring i små bedrifter - Viktigheten av regnskapskunnskap
Engelsk tittel *: Small business accounting - The importance of accounting knowledge

Sett hake dersom ja
besvarelsen kan brukes som eksempel i undervisning?: Ja
Egenerklæring *: Ja
Inneholder besvarelsen konfidensielt materiale?: Nei

Jeg bekrefter at jeg har ja
registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på utnemålet mitt *: Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 7
Andre medlemmer i gruppen: 306, 301

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

REGNSKAPSFØRING I SMÅ BEDRIFTER

- Viktigheten av regnskapskunnskap

SMALL BUSINESS ACCOUNTING

- The importance of accounting knowledge

Elin Maria Høgenæs, Anne Berit Skår og Elin Taranger

Bacheloroppgave økonomi og administrasjon, regnskap
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap/
Institutt for økonomi og administrasjon/ ØKB3111
Campus Haugesund

Veileder: Svein Abrahamsen

Innleveringsdato: 22.05.2020

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Bacheloroppgave

REGNSKAPSFØRING I SMÅ BEDRIFTER

- Viktigheten av regnskapskunnskap

SMALL BUSINESS ACCOUNTING

- The importance of accounting knowledge

Elin Maria Høgenæs, Anne Berit Skår og Elin Taranger

Forord

Bacheloroppgaven er en avsluttende oppgave i vår studie innen økonomi og administrasjon hvor vi har valgt fordypning innen regnskap.

Gjennom våre snart tre år som studenter på økonomi og administrasjon studiet ved Høgskulen på Vestlandet (HVL) har vi blant annet hatt fokus på lover og regelverk man må ha kunnskap om når man vil arbeide som regnskapsfører eller autorisert regnskapsfører. På bakgrunn av dette kom vi frem til at vi ønsket å undersøke nærmere om det er kvalitetsforskjeller mellom regnskap utført av ekstern regnskapsfører og regnskap som ble utført av næringsdrivende. Faglig sett er dette interessant fordi vi utdanner oss til å jobbe innenfor regnskapsyrket.

De foretakene vi ønsket å se nærmere på er de minste bedriftene som har en omsetning under revisjonsplikt.

På studiedagen som ble arrangert høsten 2019 fikk vi mulighet til å snakke med representanter fra Erfarne regnskapsførers forening (ERFA), avdeling Haugaland og Sunnhordland. Da fikk vi bekreftet at temaet vårt kunne være interessant å undersøke videre. De nevnte også forskjellene på kravene som er stilt til regnskapsforetak sammenlignet med næringsdrivende som fører sitt eget regnskap. Regnskapsførerne har generelt flere krav til dokumentasjon og undersøkelses plikt overfor lovverket enn de næringsdrivende.

Underveis i arbeidsprosessen kom vi frem til at det ble en for omfattende oppgave å teste kvaliteten på regnskapene. Vi valgte dermed å fokusere på hvilken kunnskap som må til for å kunne føre et tilfredsstillende regnskap. Vi har brukt mye tid på å sette oss inn i lovverk og grunnleggende regnskapsføring i løpet av vår studietid. I tillegg har vi lært om skatt, merverdiavgift, periodisering og avstemming av regnskap. Dermed reagerer vi når blant annet regnskapsprogrammet Fiken stadig reklamerer for enkel regnskapsføring uten forkunnskaper.

Vi ønsker å takke vår veileder, Svein Abrahamsen, for gode, konkrete tilbakemeldinger og hjelp underveis i oppgaveskrivingen. Vi ønsker også å takke informantene våre som velvillig stilte opp til intervju.

Innhold

Forord.....	i
Abstract.....	iv
Sammendrag	v
Forkortelser:.....	vi
1. Innledning	1
1.1. Bakgrunn for oppgaven:.....	1
1.2. Problemstilling:.....	2
2. Teori og litteraturgjennomgang	4
2.1. Regnskapsteori.....	4
2.1.1. GRS i små og mellomstore bedrifter.....	5
2.1.2. GRFS – God regnskapsføringsskikk.....	5
2.1.3. Finansregnskapet.....	5
2.1.4. Regnskapsprinsipper	6
2.1.5. Regnskapsmessig støy og regnskapsmanipulering	7
2.1.6. Konsekvenser ved feil og mangler.....	7
2.1.7. Ekstern regnskapsfører.....	8
2.1.8. Førning av eget regnskap	9
2.1.9. Plikten for revisjon.....	10
2.1.10. Revisjon	10
2.2. Litteraturgjennomgang.....	11
2.2.1. Finansiell rapporteringskvalitet og outsourcing av regnskapsoppgaver.	11
2.2.2. Outsourcing av regnskaps- og lønnsfunksjoner	14
2.2.3. Evaluering av unntak for revisjonsplikt i små aksjeselskaper.....	15
2.2.4. Nedgang på antall kontroller fra Skatteetaten.....	19
2.2.5. Antall små og mellomstore bedrifter i Norge	20
3. Metode/Datainnsamling	23
3.1. Utvalgsstrategi	23
3.2. Forskningsprosessen	25
3.3. Reliabilitet og validitet.....	26
3.4. Fordeler og ulemper med valgt metode	27
4. Resultat	29
4.1. Presentasjon av resultater.....	29

4.2. Intervjuene	30
5. Analyse/drøfting	34
5.1. Konklusjon:.....	38
5.2. Videre forskning:	40
6. litteraturliste:.....	41
7. Vedlegg:.....	45
7.1. Intervjuguide regnskapsfører	45
7.2. Intervjuguide næringsdrivende	47

Figurliste:

Figur 1 Andel kontroller av Skatteetaten 2010-2018.....	19
Figur 2: Antall SMB-bedrifter.	20
Figur 3: Antall ansatte i SMB og verdiskaping.....	21
Figur 4: Andel av verdiskaping i næringslivet.....	21
Figur 5: Andel ansatte i næringslivet.	22

Abstract

There is a steady increase in advertisement for accounting programs that promise easy accounting to customers. In this context, we have explored whether it is as easy as they say, that everyone can manage his or her own accounting without having any prior knowledge of accounting.

We have used a qualitative method with interviews as our main approach to obtain data material for our thesis question. In our research, we have found relevant theories that we can link to our findings. We have conducted ten interviews, respectively with managers of accounting firms and sole proprietors in the region of Haugaland and Sunnhordland that fall into the category of small and medium-sized companies.

In our thesis, we have focused on small sized companies. According to Norwegian legislation, private limited companies with revenue less than NOK 6 million, assets less than NOK 23 million, and less than 10 full-time equivalent employees are exempt from audit obligations. The same rule applies for sole proprietorships with up to NOK 5 million in turnover and with balance sheets with assets under NOK 20 million, and/or up to 20 full-time equivalent employees. These companies can choose not to have their annual accounts audited (Altinn, 2019).

Most small and medium-sized companies in Norway manage their accounting in accordance with Norwegian Generally Accepted Accounting Principles (NGAAP), which is pursuant to the Norwegian Accounting Act. Prior to starting our work on the bachelor's thesis, our assumption was that it was necessary to have some form of minimum competence to keep satisfactory accounting to meet legislation requirements. Our findings indicate that our assumption is correct. There is a great deal of accounting legislation, with many deadlines to comply with and a failure to do so could potentially lead to negative financial consequences.

User-friendly accounting software can be a helpful tool, but accounting competence is still required to manage accounting successfully. Accounting is more than pressing a few buttons on a keyboard. For it to be done correctly, income and expenses must be accrued, balance sheets must be reconciled, and inventory must be kept up to date.

Sammendrag

Det er en stadig økning i reklamer for regnskapsprogrammer som lover enkel regnskapsføring til sine kunder. Vi ønsker i den sammenheng å undersøke om det er så enkelt at alle kan klare å føre et tilfredsstillende regnskap uten noen form for forkunnskap.

Vi har valgt å benytte kvalitativ metode med intervju som tilnærming for å innhente datamateriale som kan gi svar til problemstillingen. Vi har søkt opp og funnet teori som kan benyttes i forskningen vår og som vi kan knytte opp mot våre funn. Vi har gjennomført ti intervjuer, henholdsvis med ledere på regnskapskontor og næringsdrivende på Haugalandet og i Sunnhordland som driver sine egne bedrifter som faller inn under kategorien små bedrifter.

Vi ønsket å knytte vår oppgave opp mot små bedrifter, da lovverket i Norge sier at man ikke trenger å revidere regnskapet når man har en omsetning på under 6 millioner kroner, eiendeler under 23 millioner kroner og opptil ti årsverk for aksjeselskap (AS), og for enkeltmannsforetak (ENK): opptil 5 millioner kroner i omsetning og 20 millioner kroner i balansesum og/eller opptil 20 årsverk. Man trenger da ikke å ha noen form for etterkontroll når regnskapet er ferdig ført, om man ikke ønsker det (Altinn, 2019).

De fleste små og mellomstore bedriftene i Norge fører regnskapet sitt etter god regnskapsskikk (GRS) som er hjemlet i regnskapsloven (1998) kapittel 4. Vårt inntrykk før vi startet med oppgaven var at man burde ha en form for minimumskompetanse for å kunne føre et tilfredsstillende regnskap etter lovverket. Våre funn peker også i retning av dette. Det er et stort lovverk rundt regnskapsføring, med mange frister å overholde, og dersom man ikke setter seg inn i dette kan det føre til negative økonomiske konsekvenser.

Enkle regnskapsprogram kan være et nyttig hjelpemiddel, men det kreves likevel kompetanse innen regnskap for å lykkes. Det er ikke bare å trykke på noen knapper så fører regnskapet seg selv. For at det skal bli riktig utført må det blant annet periodiseres, avstemmes og varelager ajourføres.

Forkortelser:

AS - Aksjeselskap

ENK - Enkeltmannsforetak

ERFA - Erfarne regnskapsførers forening

HVL - Høgskulen på Vestlandet

HVVL – Hvitvaskingsloven

GDPR - General Data Protection Regulation

GRS - God regnskapsskikk

GRFS - God regnskapsføringsskikk

IAS - International Accounting Standards

IFRS - International Financial Reporting Standards

MVA - Merverdiavgift

MVAL – Merverdiavgiftsloven

NSD - Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste

NRS - Norsk Regnskapsstiftelse

REVL - Revisorloven

RFL - Regnskapsførerloven

RSKL - Regnskapsloven

SKTBL - Skattebetalingsloven

SKTFVL – Skatteforvaltningsloven

SSB - Statistisk sentralbyrå

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for oppgaven:

Fører man regnskapet selv, har man ikke krav til utdanning eller kurs, men likevel en plikt til å sette seg inn i regelverket om regnskapsføring (Altinn, 2020). For å bli autorisert regnskapsfører derimot, kreves det bachelor innen regnskap eller tilsvarende, samt to års praksis der et av årene må være i et autorisert regnskapsfirma jf. regnskapsførerloven (rfl.) § 4. For å beholde autorisasjonen er det krav om 77 timers videreutdanning i løpet av en treårs periode jf. rfl. § 5 (Finanstilsynet, 2020).

Vi ønsker i denne oppgaven å undersøke hvor mye og hvilken kunnskap som må til for å kunne føre et tilfredsstillende regnskap etter GRS som er hjemlet i regnskapsloven (rskl.) § 4-6.

For regnskapsforetakene er det en stadig økning i krav om dokumentasjon, avstemminger og rapporter (Moen & Havstein, 2017, s.21-25). Man skal årlig gå gjennom risikovurderinger overfor kundemassen for å hindre økonomisk kriminalitet jf. hvitvaskingsloven (hvvil.) § 6-8. Når det da rettes store krav til kompetanse for, og oppfølging av, autoriserte regnskapsførere, men ingen spesifikke krav til forkunnskap når en fører regnskapet selv, kan det føre til store forskjeller i kostnader ved regnskapsføringen som kan slå uheldig ut på lengre sikt. Dette fordi det nå stadig legges til rette for flere muligheter for å gjøre regnskapsjobben selv.

Regnskapsprogram som blant annet Fiken og Visma eAccounting reklamerer for at vi skal kunne føre regnskapet selv, enten helt på egen hånd eller i samarbeid med regnskapsfører. Programvarene har mye til felles og alle fokuserer på at det skal være enkelt å føre regnskap uten store forkunnskaper. Skatt og merverdiavgift er nok de begrepene som er mest kjent for folk flest. Alle vet at vi betaler skatt av alt vi tjener og at vi betaler merverdiavgift når vi kjøper varer og tjenester. Men vet «menig- mann» at inntekter og kostnader må periodiseres, at ulike varegrupper har ulik merverdiavgift eller at kontoene skal avstemmes?

Alle regnskapskontorene vi intervjuet har vært i kontakt med flere kunder som har hatt behov for hjelp med regnskapet. Kundene gav uttrykk for at det kanskje ikke var så enkelt som reklamen prøvde å gi inntrykk av. Noen av dem endte opp med regninger i 50 000 – 100 000 kroners klassen etter opprydding. Hva var grunnen til at de ikke fikk det til når det skulle være så enkelt?

I 2011 ble revisorplikten opphevet for aksjeselskap med blant annet omsetning opp til 5 millioner kroner I 2018 ble grensen for omsetning hevet ytterligere til 6 millioner kroner Grunnen til dette var for å lette på kostnadsbyrden til de små og mellomstore bedriftene (frifagbevegelse, 2018). Et regnskap med opptil 6 millioner kroner i omsetning kan i enkelte tilfeller, ved f.eks. stor bilagsmengde, være ganske kompleks å føre med tanke på alle lover og regler som skal følges.

Dette la grunnlaget for valget av tema for bacheloroppgaven vår.

1.2. Problemstilling:

Vår problemstilling er som følger:

- Hvor viktig er det med kunnskap for å kunne utarbeide et godt regnskap for å sikre regnskapskvaliteten?

I tillegg har vi valgt følgende forskningsspørsmål:

- Hva skal til for å sikre kvaliteten på regnskapet når revisjonsplikten er opphevet for omsetning under 6 millioner kroner?
- Hva er konsekvensen for bedriftseierne ved feil som blir avdekket av Skatteetaten?

Vi har tatt kontakt med lokale regnskapskontor med ulik størrelse i Haugesund og Karmøy, og med bedriftsledere i små bedrifter på Haugalandet og i Sunnhordland for å innhente erfaringer fra flere synsvinkler.

Oppbygging av kapitler

Bacheloroppgaven er delt opp i fem kapitler. I første kapittel har vi en innledning til oppgaven. I kapittel to tar vi for oss aktuell teori som kan knyttes til temaet og litteraturgjennomgang med aktuelle rapporter og studier som er utført tidligere, som danner grunnlaget for vår analyse og videre forskning. Kapittel tre består av valgt metode og hvilken tilnærming vi har valgt å benytte for å kunne best mulig besvare problemstillingen vår. Presentasjon av resultater og en fremstilling av datainnsamlingen fra intervjuene våre, som en del av den kvalitative forskningen i oppgaven, har vi lagt til kapittel fire. I det femte kapitlet starter vi med en analyse/drøfting av resultatene fra datainnsamlingen vi utførte på regnskapskontorene og med de næringsdrivende, for å sammenligne de opp mot hverandre. Videre legger vi her frem en konklusjon og avslutningsvis kommer vi med forslag til videre forskning.

2. Teori og litteraturgjennomgang

2.1. Regnskapsteori

Vi har to regnskapsstandarder (kan også omtales som regnskapsspråk) som brukes av bedriftene her i landet, GRS og International Financial Reporting Standard (IFRS). GRS er hjemlet i rskl. kapittel 4 og regulerer foretak som ikke er børsnotert, IFRS er en felles, internasjonal regnskapsstandard som er hjemlet i rskl. § 3-9 og regulerer aksjeselskap som er børsnotert. For børsnoterte selskap som gjerne er internasjonale, er et felles regnskapsspråk viktig for å kunne sammenligne de ulike selskapene, også på tvers av land. Ikke-børsnoterte aksjeselskap kan benytte seg av IFRS dersom dette er ønskelig og da gjerne en forenklet utgave (Baksaas og Stenheim, 2015, s 81-84).

GRS er en rettslig standard og bygger på de ti regnskapsprinsippene i kapittel 4 i regnskapsloven. Det er et konseptuelt rammeverk som betyr at det er en «*veiledning, rettesnor eller ramme for utvikling av regnskapsstandarder*» (Baksaas og Stenheim, 2015, s 96). Det skal hjelpe bedriften til å gi et rettvise bilde av eiendeler, gjeld og resultat. Rammeverket er en blanding av prinsipp- og regelbaserte løsninger som vil si at man både har laget rammeverket basert på eller ut fra praksis, og laget praksis ut fra rammeverket. GRS er et normativt rammeverk som betyr at regnskapsprinsippene i kapittel 4 i regnskapsloven skal følges; - de er bindende. Likevel er det unntak: små foretak kan fravike opptjening- og sammenstillingsprinsippene jf. § 4-1 og NRS 8 pkt. 7.1.2. (Baksaas og Stenheim, 2015, s 86-87).

IFRS er internasjonale standarder, veiledninger og fortolkninger som baserer seg på rammeverk fra International accounting standard (IAS). Det er et krav for børsnoterte norske selskaper å følge disse standardene jf. rskl. § 3-9.

Små foretak kan velge å benytte en forenklet utgave av IFRS uten innregning og måling (Baksaas, Stenheim, 2015, s.88).

Forenklet IFRS er en norsk variant av IFRS og på samme måte som full IFRS er denne hjemlet i rskl § 3-9, samt fastsatt i form av egen forskrift. Virksomheter som fører etter forenklet IFRS, følger i hovedsak innregning- og målereglene likt som IFRS, men oppstillingsplaner og noteopplysninger følger av GRS (Baksaas & Stenheim, 2015, s 88).

2.1.1. GRS i små og mellomstore bedrifter

De fleste små og mellomstore bedriftene i Norge fører regnskapet sitt etter GRS.

Regnskapsplikten er fastsatt i rskl §1-2, der bedrifter pålegges å utarbeide et årsregnskap og en årsberetning. Enkeltpersonforetak og ansvarlige selskaper under en viss størrelse er i utgangspunktet fritatt for regnskapsplikt, men de er fortsatt pliktige til å følge bestemmelsene i bokføringsloven. De må utarbeide en næringsoppgave etter ligningsloven, og er de avgiftspliktige må de utforme en omsetningsoppgave etter merverdiavgiftsloven (2009). Dermed må de føre et regnskap der de har løpende registrering, de må også oppfylle kravene til dokumentasjon av regnskapet og oppbevare regnskapsmaterialet (Baksaas & Stenheim 2015, s 86-87). I rskl. §1-2 pkt. 11 står det at dersom enkeltmannsforetak har hatt over 20 millioner kroner i eiendeler og/eller over 20 årsverk i regnskapsåret, er de regnskapspliktige.

2.1.2. GRFS – God regnskapsføringsskikk

God regnskapsføringsskikk (GRFS) er en standard for regnskapsførere utarbeidet i et samarbeid mellom Regnskap Norge, Økonomiforbundet og Revisorforeningen. Standarden gir retningslinjer for God regnskapsføringsskikk i henhold til rfl. § 2. Formålet er å gi en oversikt over retningslinjer ved oppdrag for andre (Moen & Havstein, 2017 s.282).

2.1.3. Finansregnskapet

Finansregnskapet til et selskap gir god økonomisk informasjon om bedriften. Dette kan være nyttig som styringsverktøy internt i bedriften, men også som et krav overfor banker, til enkelte leverandører og til myndighetene. Vi kan dele mellom eksternt regnskap, som er det regnskapet som blir offentlig (sendt inn til Brønnøysundregistrene ved årsslutt) og internregnskap, som brukes internt i selskapet. Eksternregnskapet skal kunne gi beslutningsnyttig informasjon, og skal bidra til å ta bedre beslutninger for brukerne av regnskapet. De som benytter seg av eksternregnskapet til bedriftene har som oftest et bidragsytelse-forhold til foretaket, og omtales som oftest som interessenter. En interessent bidrar med ressurser som bedriften etterspør, og eksempler på disse kan, som tidligere nevnt, være banker, leverandører og myndigheter, men det kan også være eiere, ansatte og kunder.

Alle som er nevnt her har en eller annen form for eierskap eller tilgang til ressurser som foretaket etterspør. De har alle interesse av å se hvordan det ligger an med økonomien til bedriften. Et regnskap skal være nøyaktig og riktig utført, inntekter og kostnader skal være ført i rett periode, og kunne gjenspeile resultatet til bedriften til enhver tid (Baksaas & Stenheim, 2015, s 20-23).

For at et regnskap skal være nyttig og brukervennlig, er det viktig at det utføres slik at det er forståelig, det må også være relevant og troverdig. Dette for at man skal kunne nytte regnskapet til å ta beslutninger i eller for bedriften. Et annet viktig moment er at regnskapet skal kunne sammenlignes innad i foretaket på samme tid fra år til år. Det er også nyttig å kunne sammenligne foretaket med andre lignende foretak for å se utvikling. For at det skal kunne være sammenlignbart mellom forskjellige foretak og over tid, forutsettes det at de bruker ensartet og konsekvent prinsippanvendelse, det vil si at de bruker de samme regnskapsprinsippene for like transaksjoner og hendelser (Baksaas & Stenheim, 2015, 31-32).

2.1.4. Regnskapsprinsipper

I rskl. § 4-1 pkt. 1-5 er det beskrevet de grunnleggende regnskapsprinsippene som årsregnskapet skal utarbeides i samsvar med. Her står det blant annet at inntekter skal bokføres i den perioden de er opptjent, dette kalles opptjeningsprinsippet, mens utgifter skal ifølge sammenstillingsprinsippet kostnadsføres i samme perioden som inntekten de hører til.

Oppnår bedriften et urealisert tap skal dette resultatføres etter forsiktighetsprinsippet. Prinsippet benyttes også når man skal ta hensyn til nedskrivningsplikt på anleggsmidler etter historisk kost, og laveste verdis prinsipp på omløpsmidler (Revisjon, 2020).

Transaksjonsprinsippet sier at transaksjoner skal regnskapsføres på transaksjonstidspunktet jf. rskl. § 4-1 pkt. 1, altså i det tidspunktet som selger har overlevert en vare eller tjeneste til kunden.

Regnskapsprinsippene beskriver hvordan man skal bokføre inntekter og utgifter i et regnskap. Når vi ser på hvordan prinsippene er utarbeidet, ser vi at det er viktig å periodisere regnskapet slik at f.eks. opptjeningsprinsippet og sammenstillingsprinsippet blir anvendt. Hvis ikke kan vi risikere at vi får et større overskudd i en periode og store underskudd i en annen.

Periodisering gjøres for å få et mest mulig oppriktig regnskap i løpet av regnskapsåret, samt å få oversikt over tidsrommet når verdiskapningen har funnet sted.

Periodisering brukes også når bedriften kjøper driftsmidler som har levetid over flere år og som har en betydelig kjøpesum. Da avskrives denne over flere år i regnskapet, slik at kostnaden for driftsmiddelet fordeler seg over årene som dette benyttes (Gårseth-Nesbakk, 2016).

2.1.5. Regnskapsmessig støy og regnskapsmanipulering

Regnskapsmessig støy oppstår dersom det er forskjell mellom de faktiske økonomiske forholdene til bedriften, og det som er bokført og rapportert i regnskapet. Det vil alltid kunne oppstå noe regnskapsmessig støy fordi det ikke alltid er like lett å fastsette verdier på enkelte eiendeler og gjeldsposter, som fastsetting av tid for avskrivning på enkelte driftsmiddel eller gjenstående verdi osv.

Regnskapsmanipulering er det en mer bevisst form for støy i regnskapet, da er det ledelsen eller noen i økonomiavdelingen som bevisst rapporterer noe i regnskapet for selskapets eller egen vinning. Dersom manipulasjon blir oppdaget vil det få alvorlige følger, man kan risikere å bli straffeforfulgt. Regnskapsmessig støy kan medvirke til at regnskapet ikke er helt troverdig og sammenlignbart (Baksaas & Stenheim, 2015, 24).

2.1.6. Konsekvenser ved feil og mangler

Norge har allmenn skatteplikt som subsidierer statlige fellesgoder som politi, sykehus, helsevesen, stipend og vegvesenet. Godene blir fordelt i det årlige statsbudsjettet og for at staten skal kunne finansiere de offentlige oppgavene, er man avhengig av å innkreve skatter og avgifter (Fallan, Fallan & Lund, 2019, s.19). Hjemmel for skatteplikten finner vi i Skattelovens kapittel 1 og kapittel 2, samt i skattebetalingsloven (sktbl.) § 1-1.

For at staten skal sikre at bedriftseiere følger opp sine plikter er det lagt til frister for når offentlig rapportering skal være gjennomført. Når man har ansatte, er man pålagt å sende inn A-melding med informasjon om hva den enkelte har opptjent i løpet av perioden. Arbeidsgivers plikt er beskrevet i A-opplysningsloven § 3, med tilhørende frister for

rapportering i § 4, samt i forskriften til loven. Forskriften angir i § 4-1 til § 4-4 retningslinjer for tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, jf. sktbl. § 5-16. (Moen & Havstein, 2017, s.63).

For arbeidsgivere som unnlater å gjennomføre pliktig skattetrekk for arbeidstakere, gir sktbl. § 18-1 en strafferamme på opptil 2 års fengsel eller bot. Manglende gjennomføring av pliktene i denne paragrafen kan komme under straffeloven §§ 324 - 325, som omhandler underslag og grovt underslag. Sktbl. § 18-2; “*den som unnlater å gi opplysninger eller gir uriktige opplysninger...*”, straffes med bot eller fengsel i opptil to år (Moen & Havstein, 2017, s.64).

Skatteforvaltningsloven (sktfvl.) §§ 1-1 til 1-3 gjelder fastsetting av: merverdiavgift etter mva-loven, skatt på formue og inntekt etter skatteloven og arbeidsgiveravgiften etter folketrygdloven. Den som unnlater å rapportere til skattemyndighetene eller ikke etterkommer forespørsel om dokumentasjon til kontroll, risikerer tvangsmulkt jf. kapittel 14 i skatteforvaltningsloven. Dersom rapporteringspliktige fremdeles ikke utfører lovpålagt rapportering, kan personen straffes med bot eller fengsel i opptil to år, jf. sktfvl. § 14-12. Hvis vedkommende unnlater å medvirke til kontroll fra skattemyndighetene, er straffen bot eller fengsel i opptil to år (Moen & Havstein, 2017, s.64-65).

2.1.7. Ekstern regnskapsfører

Det er vanlig å bruke ekstern regnskapsfører i arbeidslivet og det er ofte små og mellomstore bedrifter som benytter seg av denne tjenesten. Bedriftene har ofte ikke kapasitet eller kompetanse til å ta seg av alle oppgaver som en ekstern regnskapsfører gjør. Det kan være tidkrevende og komplisert å sette seg inn i alle lovbestemte krav de næringsdrivende er pålagt å følge i lover og forskrifter når det gjelder bokføring, regnskapsføring med årsoppgjør og rapportering. En ekstern regnskapsfører har utdannelsen til å ta seg av disse oppgavene.

Autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper har oppfylt kravene til autorisasjon via utdanning og praksis jf. rfl. § 4. Det er Finanstilsynet som gir disse kravene i *Forskrift om autorisasjon av regnskapsførere* § 1-1: Utdanningskrav for autorisasjon og § 1-2: Praksiskrav for autorisasjon (Moen & Havstein, 2017 s. 277).

Som utdanning kreves bachelorgrad i økonomi- og administrasjon eller en høyere grad av utdanning innen økonomi. En bachelor grad tilsvarer minimum 180 studiepoeng. I tillegg kreves det minimum to års praksis på til sammen 3200 timer, der ett av disse to årene må utføres ved et autorisert regnskapsbyrå, jf. Forskrift om autorisasjon av regnskapsførere § 1-2.

Krav til etterutdanning finner vi under § 4-1 i samme forskrift; autorisasjon må opprettholdes ved 77 timers etterutdanning fordelt over tre års intervaller. Dette for å holde seg oppdatert på de stadige endringene i lovverket innen regnskap og skatt (Finanstilsynet, 2020).

De som er autorisert har rett til å påta seg regnskapsføring for andre som næringsdrivende. Dersom en regnskapsfører ikke er autorisert kan vedkommende likevel jobbe som regnskapsfører, men da som ansatt hos en autorisert regnskapsfører eller regnskapsførerselskap, eller som ansatt i en bedrift. Regelverket de autoriserte regnskapsførerne er underlagt skal være en sikkerhet for at arbeidet de gjør er av tilfredsstillende kvalitet og etter lovbestemte krav. I tillegg har Regnskap Norge utarbeidet et etisk regelverk som inneholder generelle etiske prinsipper som alle autoriserte regnskapsførere bør følge. Det er ulikt fra kunde til kunde hvor mye vedkommende gjør selv av bokføring og regnskapsføring, og hvor mye den eksterne regnskapsføreren skal gjøre. Dette må kunden og ekstern regnskapsfører bli enig om gjennom en avtale (Moen & Havstein, 2017, s 278-279).

2.1.8. Føring av eget regnskap

For at en privatperson skal kunne føre sitt eget regnskap kreves det ingen forkunnskap, men alle er ansvarlig for å følge lover og regler. Om man velger å ha en ekstern regnskapsfører har man likevel ansvar for at regnskapet blir korrekt jf. rfl. § 2, 1. ledd og GRFS pkt. 3-2.

2.1.9. Plikten for revisjon

I revisorloven (revl.) § 2-1 står det om revisjonsplikt og mulighet for å si opp revisor.

Om man er revisorpliktig eller ikke kommer an på selskapsform og størrelse, samt at enkelte foretak som f.eks. regnskapsforetak, eiendomsmeglere og advokater har revisjonsplikt via særregler. Dersom man er revisjonspliktig må man benytte et godkjent revisjonsselskap, og man skal ikke ha forhold til revisor privat utenfor foretaket.

Dersom man har selskapsformen AS trenger man ikke benytte revisor når omsetningen under 6 millioner kroner, dersom balansesummen er under 23 millioner kroner og bedriften har under ti årsverk.

Enkeltpersonforetak er i utgangspunktet ikke revisjonspliktig. Denne plikten trer inn året etter at omsetningen har oversteget 5 millioner kroner og minst et av følgende kriterier er oppfylt: eiendeler i balansen over 20 millioner kroner eller over 20 årsverk. (Altinn, 2019)

2.1.10. Revisjon

Revisjon er en måte å kontrollere regnskapet på, en metode for å undersøke om regnskapet er ført etter de lover og regler som kreves. Det er en sikkerhetsventil for å unngå bevisste og ubevisste feil i regnskapet, beskrevet over som regnskapsmessig støy og manipulering. Har regnskapet vært revidert, kan regnskapsbruker være mer sikker på at regnskapsinformasjonen stemmer (Baksaas & Stenheim, 2015, s. 70). Revisjonsplikten følger av: revisorlovens § 1-1: virkeområde, § 2-1: revisjonsplikt og adgang til å si opp revisor, aksjeloven § 7-6: beslutning om å unnlate revisjon og revisorlovens og § 2-2: krav om registrert eller statsautorisert revisor.

Man blir registrert revisor gjennom en bachelorgrad i revisjon samt tre års praksis, mens man blir statsautorisert revisor gjennom en mastergrad i regnskap og revisjon samt tre års praksis (Visma, 2020).

2.2. Litteraturgjennomgang

I vår søken etter fagstoff som kan knyttes til vår problemstilling, kom vi over et innlegg fra en autorisert regnskapsfører, Nina Tenåsen, som var publisert på nettsiden til Skattebetalerens forening, med overskriften "*Ikke dropp regnskapsføreren*". Artikkelen omhandler en regnskapsførers hjertesukk over alle lover og regler som et autorisert regnskapsforetak må forholde seg til sammenlignet med de som fører regnskapet på egen hånd. Flere velger å føre sitt eget regnskap fordi de synes det blir dyrt med ekstern regnskapsfører. Hun referer til flere tilfeller der hun har tatt på seg oppdrag med å rette opp i regnskap med vesentlige feil og mangler. Flere av firmaene fikk bokettersyn og varsel om overstyring av innsendt regnskapsmateriale da det ikke ble godkjent. I enkelte tilfeller måtte hun gå tilbake tre år for å rette opp feil (Tenåsen, 2019).

2.2.1. Finansiell rapporteringskvalitet og outsourcing av regnskapsoppgaver.

Vi ble underveis tipset om en forskningsartikkel fra Finland der de bruker periodisering som mål for kvaliteten på de finansielle rapportene fra regnskapet. De undersøker også om det er forskjell mellom internt og eksternt ført regnskap.

Studien var utført på Hanken School of Economics av Henrik Höglund & Dennis Sundvik fullført i 2015 (Höglund & Sundvik, 2016). Ved å benytte periodisering som et mål for å finne finansiell rapporteringskvalitet, fant de i studien at kvaliteten på regnskapsrapportene til foretak som benyttet ekstern regnskapsfører kom bedre ut, de kom også frem til at lengre outsourcing-forhold øker kvaliteten på regnskapsrapporteringen, mens andre oppgaver som lønnsbehandling ikke viste høyere kvalitet.

Små og mellomstore bedrifter i Europa publiserer årlig et årsregnskap som viser deres økonomiske stilling, dette for å informere interessentene til foretakene. Flere av de små firmaene velger å outsource regnskapstjenester på grunn av manglende kunnskap, og resurser for å føre regnskapet internt (Everaert, Sarens & Rommel; Niemi, Kinnunen, Ojala & Troberg.; Ojala, Niskanen, Collis & Pajunen, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s. 125).

Det har ikke tidligere vært noen omfattende forskning som er rettet mot finansiell rapporteringskvalitet for små og mellomstore firmaer, selv om de utgjør største del av de totale selskapene i økonomiene (Perera & Chand, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.125.). De utførte derfor denne studien i Finland for å undersøke hvordan kvaliteten vil være på outsourcet regnskap i motsetning til ikke-outsourcet regnskap. I Finland utgjør mikro- og små firmaer 98,9 % av den totale bedriftsmassen (Höglund & Sundvik, 2016 s.125).

En av grunnene til at det er mangel på forskning på dette området kan være manglende tilgang på data. I rapporten belyser de at på grunn av økende datatilgang de senere årene, har nyere studier også inkludert ikke-børsnoterte firmaer i sine analyser. Konklusjonen av slike studier viser en relativt lavere rapporteringskvalitet hos de ikke-børsnoterte firmaene sammenlignet med de børsnoterte (Ball & Shivakumar; Burgstahler, Hail & Leuz; Hope, Thomas & Vyas, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.125.). Det vil være ulikheter mellom interessentene til de to typene foretak, ikke-børsnoterte og børsnoterte firma. Rapportene til de børsnoterte benyttes for det meste av finansmarkedene, mens for de ikke-børsnoterte brukes mest for utbyttevedtak til eierne og til offentlig beskatning (Ball & Shivakumar, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.125.).

I Finland er det et strengt skille mellom revisjon og regnskapsføring, disse firmaene holdes helt adskilt. (Niemi et.al., referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.126.) Finland er et av de landene i Europa som har den laveste grensen for revisjon, så de fleste små firmaene må revideres årlig. Dermed forventes det at regnskapet til disse firmaene overholder regnskapsloven. Ifølge rapporten er det ønskelig å heve kvaliteten på profesjonelle regnskapsførere ved å autorisere de via det finske instituttet for regnskapsføring (Höglund & Sundvik, 2016, s.126).

I studiet forventet Höglund & Sundvik å finne en forskjell i den økonomiske rapporteringskvaliteten når en ser på de som har outsourcet og de som ikke har det. De forventer at de profesjonelle vil ha mer kompetanse på å ta subjektive beslutninger, som f.eks. ved periodiseringer. Regnskapsoppgavene som settes ut til eksterne inkluderer både rutine- og ikke-rutineoppgaver. Rutineoppgaver vil være f.eks. daglig bokføring og oppfølging av faktura, mens ikke-rutineoppgaver kan være skatterapportering og årsregnskap (everaert et.al. referert i Höglund & Sundvik, 2016, s 126.).

Grunner for å outsource regnskapet eller ikke

Det kan være forskjellige årsaker til å sette ut regnskapet, en av grunnene kan være tilgang til kompetanse, eventuell kostnadsreduksjon og at de ønsker å holde fokus på sin kjernevirksomhet (Quèlin & Duhamel, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.126.). Det er også vanlig at små firma mangler de nødvendige ferdigheter til å håndtere regnskapsoppgaver selv, og at de dermed velger å sette ut regnskapet (Golderham, Tobiassen, Døvig & Nordhaug; Marriott & Marirott, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.127.).

Ifølge rapporten viser tidligere studier fra Finland at små firmaer som regel benytter eksterne regnskapsførere som rådgivere (Collis & Jarvis, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.127.). De viser også at små bedrifter bruker mye tid på regnskapsoppgaver, og at det å sette ut regnskapet gir dem mer tid til forretningsaktiviteter (Gilley & Rasheed,; Quinn & Hilmer, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.127.).

Argumenter for ikke å sette ut regnskapet kan være høyere transaksjonskostnader rundt håndteringen av regnskapsoppgavene, og at det da blir høyere totale kostnader (Tomkins & Green, referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.127.).

Et annet argument mot å sette ut regnskapet kan være at man mister noe av kompetansen og informasjonen rundt økonomien i bedriften (Everaert et al.; referert i Höglund & Sundvik, 2016, s.127.).

Utdrag av konklusjon:

Når det ble testet for kvalitet på finansiell rapportering i studiet, med totale og avvikende periodiseringer, kom de regnskapene som var utført av ekstern regnskapsfører best ut sammenlignet med de som fører regnskapet sitt selv. Dette kan blant annet komme av at en ekstern regnskapsfører sannsynligvis vil ha en høyere kvalitet pga. utdanning, og at de er mer oppdatert på lover og regler rundt regnskapsføring. Dersom regnskapsføreren har bransjekompetanse sammenlignet med bedriften han bokfører for, vil dette også påvirke kvaliteten i riktig retning, samt at lengden på oppdragsperioden gjenspeiles i kvaliteten (Höglund & Sundvik, 2016, s.133.).

2.2.2. Outsourcing av regnskaps- og lønnsfunksjoner

En artikkel, skrevet av Simon Dahl, belyser faktorer som kan legges til grunn når man skal ta beslutning om å outsource økonomifunksjoner i en bedrift.

Artikkelen var utformet på grunnlag av små og mellomstore bedrifter i størrelsen fra 15 - 200 ansatte (Dahl, 2006).

Kompleksiteten i et regnskap kan ikke alltid gjenspeiles i antall ansatte eller størrelsen på bedriften, da det ofte stilles høyere krav til små og nyetablerte bedrifter som er i vekst enn en større bedrift som er mer innarbeidet. Når man setter ut f.eks. økonomifunksjoner til et regnskapskontor, overfører man ansvaret for tjenesten til en ekstern leverandør.

For de minste bedriftene lønner det seg som oftest å sette ut økonomifunksjoner, da det er kostbart å ha en egen, intern ressurs som står for denne oppgaven. Grunnen til at det er kostbart er at man innenfor økonomi må holde seg kontinuerlig oppdatert på lovgivning og teknisk utvikling.

Når man er få personer i en bedrift kan det gi utfordringer å beherske alle spesialområder, da er man sårbar ved f.eks. sykdomsperioder, og dersom nøkkelpersoner slutter i jobben. I slike tilfeller ender det ofte opp med at det er ledelsen som utfører rutineoppgavene (Dahl, 2006).

I artikkelen fra Dahl er det listet opp motiver som taler for outsourcing som vi gjengir her:

1. *Gi ledelsen tid til kjernevirksomheten - kunder og produkter*
2. *Tilgang til ekspertise på ulike måter*
3. *Redusere direkte kostnader til økonomifunksjonen*
4. *Generell effektivisering av selskapets drift*

Det omtales to typer prosesser, strategiske- og ikke-strategiske prosesser:

Det er mest vanlig å sette ut ikke-strategiske prosesser, for eksempel inn- og utbetalinger, løpende regnskapsførsel, perioderapporter, offentlige rapporter, reiseregninger, årsregnskap og ligningspapirer.

De strategiske prosessene er mer typiske lederoppgaver som ikke bør outsources, f.eks. investeringsbeslutninger, valg av finansiering og budsjettering (Dahl, 2006).

Dersom man har en økonomiavdeling eller en økonomiansvarlig i bedriften må man med jevne mellomrom vurdere om man skal outsource. Ifølge artikkelen til Dahl vil det alltid være en kostnadsvurdering (kost/nytte-vurdering) om det lønner seg eller ikke. For å regne ut dette kan de/den ansatte i økonomiavdelingen over en periode registrere hvor mye tid de bruker på de forskjellige funksjonene. I en slik prosess må man ikke glemme å ta med de indirekte kostnadene som ledelsen bruker på de interne rutinene rundt oppgavene. Ut fra dette vil man kunne vurdere om det er mer kostnadseffektivt å outsource funksjonen.

Det er mest vanlig at økonomifunksjonene settes ut til utenforstående leverandører. Bedriften kan få tilgang til økonomisystemet via web-baserte rapporteringsportaler og hente ut ønsket materiell derfra (Dahl, 2006).

Outsourcing er som regel et langvarig samarbeid, og det kreves at partene utvikler et godt forhold. Samarbeidet bør forankres hos daglig leder i bedriften (Dahl, 2006).

Artikkelen avsluttes med at det vises en økende trend med outsourcing av regnskap og lønnsfunksjoner, også hos større bedrifter da det ofte er tryggere og mer kostnadseffektivt. Dersom det gjøres riktig kan outsourcing være meget lønnsomt (Dahl, 2006).

De foregående artiklene gir oss informasjon om fordeler og ulemper med å outsource regnskapsfunksjoner. I 2011 kom endring i revisjonsloven som tidligere omtalt, og som en del av problemstillingen vår har vi henvist til at en person uten regnskapskunnskap dermed kan føre et regnskap for en bedrift med omsetning opp til 5-6 millioner kroner. Videre i vår litteraturgjennomgang ønsker vi å se om det er påvist kvalitetsendringer i regnskap etter at revisjonsplikten ble endret.

I 2015 ble det gjennomført et større arbeid med en evaluering av endringen av et team fra Handelshøyskolen BI på oppdrag fra Finansdepartementet. Vi gjengir et kort sammendrag fra denne rapporten.

2.2.3. Evaluering av unntak for revisjonsplikt i små aksjeselskaper

I 2015 ble det gjennomført en revisjonspliktevaluering av professor John Chr. Langlie og et team på Handelshøyskolen BI, på bestilling av Finansdepartementet. Dette var en oppfølging av regelendringen av revisjonsplikten i 2011. Hensikten var å belyse positive og negative konsekvenser av endringen for selskaper som valgte vekk revisjonen og eventuelle

konsekvenser for de som ble berørt av denne beslutningen. Undersøkelsen dekker årene 2006 til og med 2012 der tallene er hentet fra lignings- og regnskapsopplysninger rapportert inn til Skatteetaten og Brønnøysundregistrene, samt fra spørreundersøkelser.

Intensjonen med endringen av revisjonsplikten var å redusere kostnadene til næringslivet, noe som også evalueringen ser ut til å bekrefte. Rapporten viser at aksjeselskaper oppnådde totalt en besparelse på 1,6 milliarder kroner i 2012, som følge av denne endringen. Samt at det ikke var særlig økning i skatteunndragelser eller negative finansieringseffekter for fravalgselskapene (Langli, 2015, s.36).

Vi hadde en tanke om at regnskapskvaliteten ville reduseres når selskapene valgte bort revisor og ifølge rapporten ser dette ser ut til å kunne gjelde de selskapene som har mye varelager og kundefordringer og/eller mye gjeld, men ikke for fravalgselskapene generelt. De bransjene der det utøves endel skjønn vil det lettere kunne være kvalitetsforskjeller på regnskapet da de f.eks. skal vurdere ned- og avskrivninger av maskiner, avsetning til tap på kundefordringer og til å dekke reklamasjoner. Ifølge rapporten undersøker Langli med team omfanget av unormale periodiseringsposter blant fravalgselskapene oppimot de som fortsatt benytter seg av revisjon (Langli, 2015, s.31).

Det som imidlertid har gått ned er kvaliteten på ligningsoppgavene, men ikke for selskap som bruker autorisert regnskapsfører. De som ikke bruker revisor og heller ikke regnskapsfører har en redusert kvalitet på ligningsoppgavene fordi det ikke er kvalifiserte personer involvert i prosessen med utfylling (Langli, 2015, s.388-389).

Evalueringen viser og at fravalgselskapene er bevisste på at oppgavekvaliteten er dårligere, men de mener at feilene er uvesentlige eller uviktige. De fravalgselskapene som får hjelp av autorisert regnskapsfører har omtrent samme kvalitet på oppgavene som når de hadde revisor. Vår oppfatning når vi startet på forskningsprosjektet var at skatteetaten hadde økt hyppigheten av kontroller mot selskaper som står oppført uten ekstern regnskapsfører og at det var økte negative effekter på kvaliteten på regnskapene. Tvert imot konkluderer rapporten med at fjerning av revisorplikten ikke har hatt de negative effektene Skatteetaten og andre kontrollmyndigheter fryktet. Når 74 % av fravalgselskapene bruker autorisert regnskapsfører betyr det at de bidrar sterkt til det positive resultatet (Langli, 2015, s.490).

Ressursbruken til skatteetaten har dermed blitt omprioritert til å gjelde ligningene til fravalgselskapene der beløp i selvangivelse eller næringsoppgave er feil eller der det mangler opplysninger eller svar på henvendelser (Langli, 2015).

Revisjon i Norge vs Sverige

Før 2011 måtte alle AS ha revisor i Norge. I 2011 ble revisorplikten for aksjeselskap fjernet (fravalg) for veldig mange virksomheter. Av de vel 590 000 virksomhetene i landet er ca. 300 000 av dem aksjeselskap i varierende størrelser. Per 2015 viste evalueringsrapporten til Langli at ca. halvparten av disse aksjeselskapene hadde valgt vekk revisoren (Langli, 2015).

Formålet med å fjerne revisorplikten var å minske byråkratiet for små aksjeselskap slik at de kunne bli mer konkurransedyktige og øke lønnsomheten. I januar 2018 påpekte næringsminister Monica Mæland at enda flere skulle få mulighet til å velge vekk revisorplikten ved å øke grensen for omsetning fra 5 millioner til 6 millioner kroner og heve balansen fra 20 til 23 millioner kroner. I praksis betyr det at små aksjeselskap skal kunne spare penger og tid som kan brukes til å lage nye arbeidsplasser (Regjeringen, 2018).

Sverige avskaffet revisjonsplikten for små AS omtrent samtidig med Norge. I en rapport fra riksrevisjonen i Sverige fra 2017 viser de til at reformen har hatt få positive effekter, at faren for skattefusking har økt og at arbeidet med å forebygge økonomisk kriminalitet har blitt vanskeligere. Svensk Riksrevisjon konkluderer derfor med at revisjonsplikten bør innføres igjen, stikk motsatt av det norske myndigheter har bestemt (Riksrevisjonen, 2017).

I Sverige antyder riksrevisjonen at det ikke har gått bedre for bedriftene som valgte bort revisoren. Undersøkelser viser at de virksomhetene som ikke har revisor ser ut til å underrapportere økonomisk aktivitet for å minske den skattbare inntekten og dermed gjør fjerning av revisorplikten det enklere å snyte på skatten.

Andel firmaer i Sverige som hadde mulighet til å velge bort revisor og gjorde det var i 2018 på 60 % mens i Norge var den på omtrent 70 %. Gjennomsnittlig sparte kroner i Sverige var på SEK 14 000. I Norge var besparelsen på ca. 20 000 kroner.

Rapporten viser også at det er risikobransjene som velger bort revisoren. I risikobransjer består en stor andel av omsetningen av kontanter – eksempelvis taxi-, frisør- og restaurantbransjen – og det er i risikobransjer vi finner størst risiko for økonomisk kriminalitet.

Antall saker hos det svenske Økokrim har økt som følge av at arbeidet mot økonomisk kriminalitet er blitt vanskeligere. Det som går igjen, er slurvefeil i regnskapet og at årsoppgjøret blir levert for sent. Samtidig har antall anmeldelser fra revisorer gått kraftig ned slik at kontrollvirksomheten har blitt vanskeligere også av denne grunn. Dermed får ikke svenske myndigheter varsel om misligheter eller ulovligheter i bedriftene før eventuell konkurs er inntruffet (Riksrevisionen, 2017).

Så hva er årsaken til at våre to land har så forskjellig erfaring med samme ordning? Det kan være mange grunner til det, men en av dem kan være at Sverige ikke har samme autorisasjonsplikt blant regnskapsførere som Norge har. Ifølge Christine Lundberg Larsen, administrerende direktør i Regnskap Norge, er autoriseringen i Norge lovregulert og dermed er ikke revisjonsbehovet i etterkant så stort så lenge regnskapsførere gjør jobben sin. Dermed kan ordningen med frivillig revisjon fungere bedre her enn i Sverige (Dagens Næringsliv, 2018).

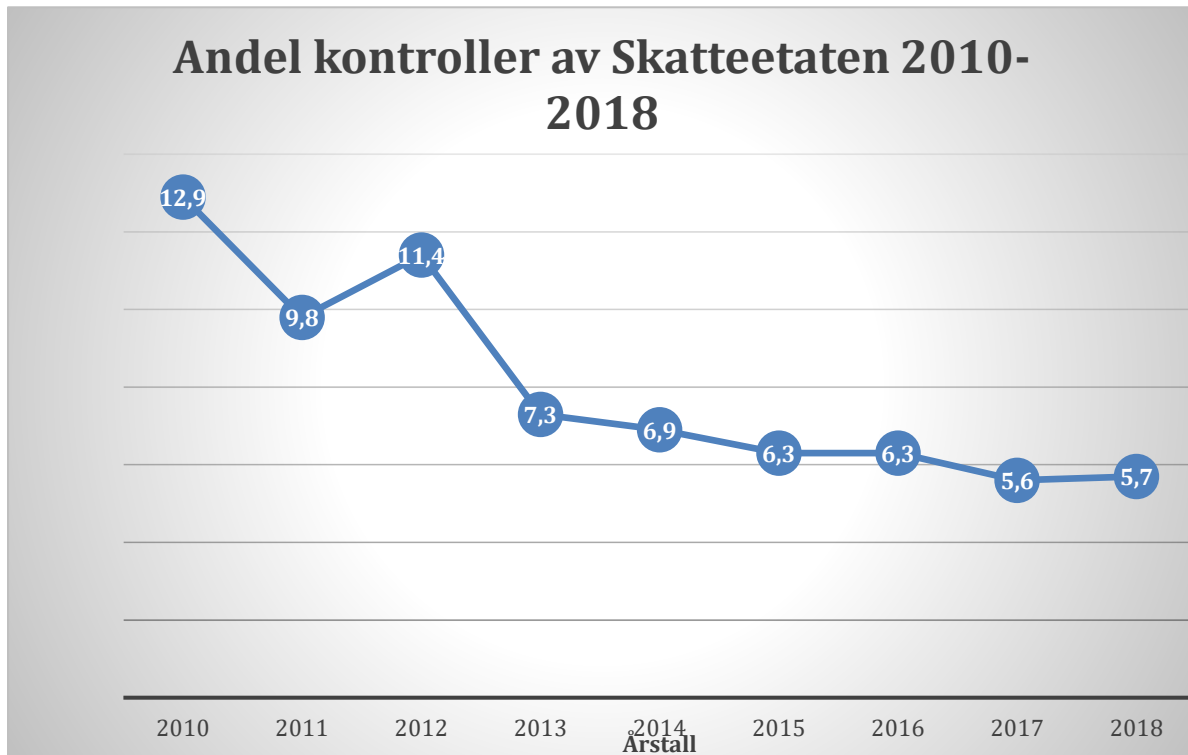
Knut Ro, leder i Konkursrådet, sier i samme artikkel at kun en liten andel konkurssaker kan knyttes til økonomisk kriminalitet. Han mener likevel at det bør kunne diskuteres hvor grensen for revisjonsfrihet skal gå (Dagens Næringsliv, 2018).

Når da store deler av aksjeselskapene velger bort revisor skulle man tro at skattemyndighetene ville ta flere kontroller for å sjekke om de overholdt lover og regler. Dette stilte Stortingsrepresentant Hadia Tajik spørsmål om i Stortinget i 2020 der Finansdepartementet kom med tilsvar som tallfester og grunngir en nedgang på kontrollerte selskaper. Perioden 2010 - 2018 viser en betydelig nedgang fra 12,9 til 5,7 %. Samtidig orienterer de om endrede arbeidsmetoder der de legger vekt på dialog, rettleiding og brukervennlige IT-løsninger. Slik blir det lettere for selskapene å følge lover og regler.

Også andre virkemidler utover vanlige kontroller blir brukt for å forebygge. Dessuten er kontrollene basert på risikovurderinger slik at de i større grad er rettet mot områder der risiko for manglende etterlevelse av regelverk er størst (Finansdepartementet, 2020).

2.2.4. Nedgang på antall kontroller fra Skatteetaten

Figuren under illustrerer en jevn nedgang i antall kontroller fra Skatteetaten ut ifra tallene i tilsvaret fra Finansdepartementet omtalt ovenfor (Finansdepartementet, 2020). Dette undrer vi oss over i og med det virker som om det er en stor oppgang i antall personer som fører sitt eget regnskap.

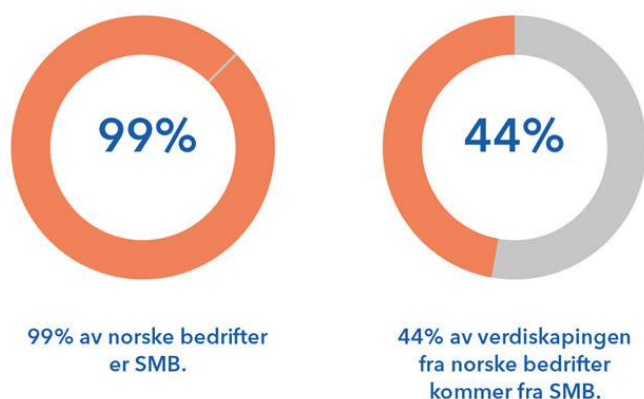

Figur 1 Andel kontroller av Skatteetaten 2010-2018

(Finansdepartementet, 2020).

2.2.5. Antall små og mellomstore bedrifter i Norge

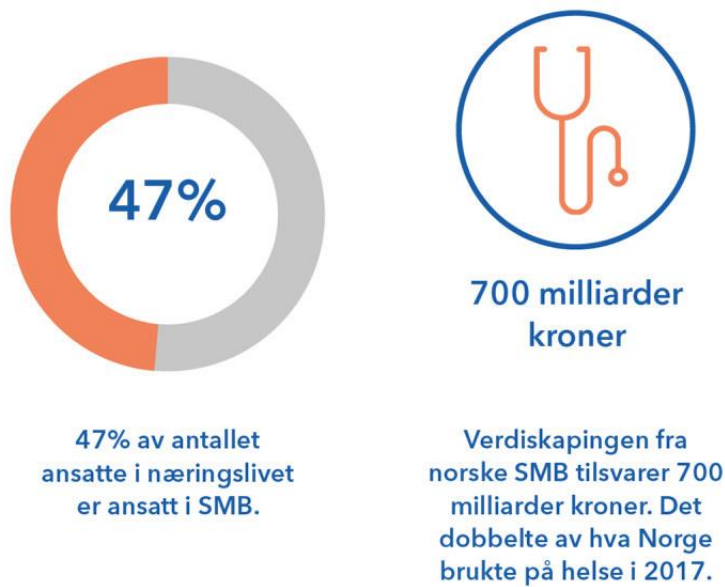
Pr 01.01.20 var det vel 590 000 virksomheter i Norge. 99,5 % av disse hører til kategorien små og mellomstore bedrifter med opptil 100 ansatte (SSB, 2020). I følge NHO.no står de små og mellomstore bedriftene for nær halvparten av verdiskapingen i Norge (pr 2016) (NHO, 2020). Tallene fra NHO viser at andel små og mellomstore bedrifter er svært høyt av totalt antall bedrifter i Norge. Av disse små bedriftene kan det være en stor andel som har omsetning under revisjonspliktig beløp, og kan i realiteten da føre og kontrollere sitt eget regnskap.

Figur 2: Antall SMB-bedrifter.

(NHO, 2020) Gjengitt med tillatelse

Som figuren over viser er andelen av små og mellomstore bedrifter i Norge 99 % av de totale bedriftene. Dermed er det mange som i realiteten kan velge bort revisor ifølge loven, og som har mulighet til å føre sitt eget regnskap. Selv om mange må ha revisor på grunn av størrelse og omsetning vil det fremdeles være en stor andel som kan føre sitt regnskap uten noen form for ekstern kontroll.

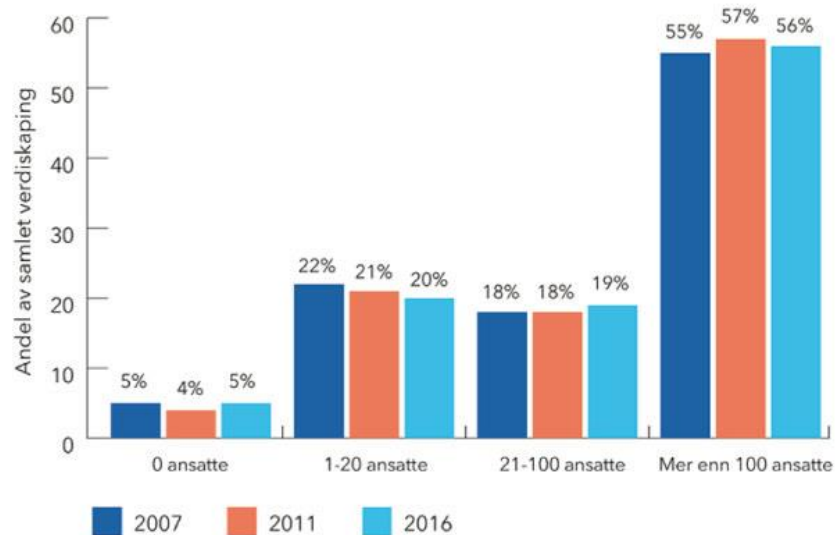

Figur 3: Antall ansatte i SMB og verdiskaping

(NHO, 2020) Gjengitt med tillatelse

Andel av verdiskaping i norsk næringsliv

fordelt på størrelseskategorier i 2007, 2011 og 2016.

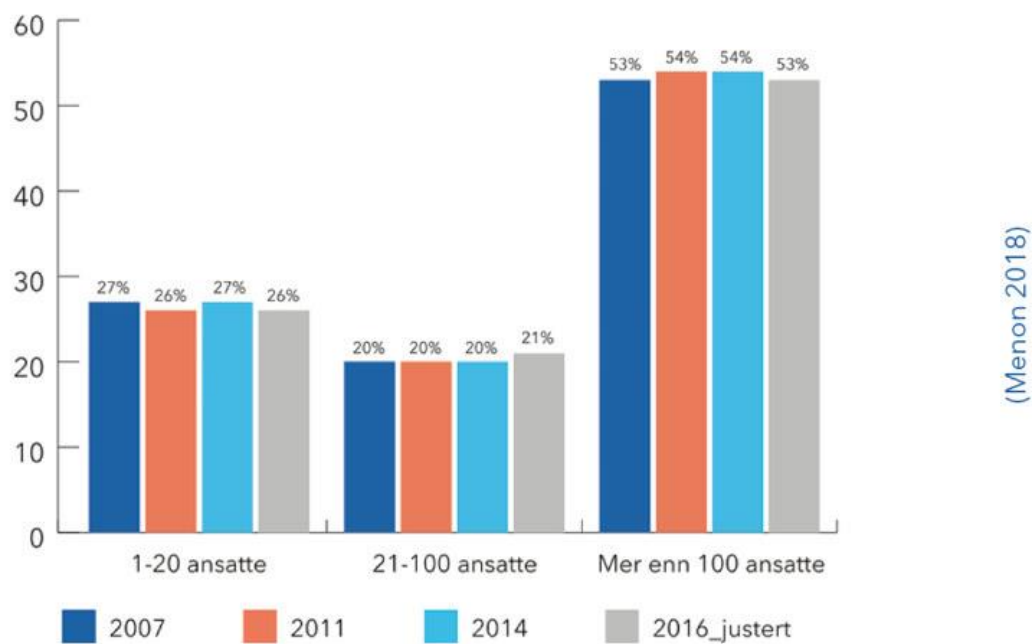

Figur 4: Andel av verdiskaping i næringslivet.

(NHO, 2020) Gjengitt med tillatelse

Andel ansatte i norsk næringsliv

fordelt på størrelseskategorier i 2007, 2011, 2014 og 2016.

Figur 5: Andel ansatte i næringslivet.

(NHO, 2020) Gjengitt med tillatelse

3. Metode/Datainnsamling

I forskning deler vi arbeidsmetodene opp i to hovedgrupper, kvalitativ og kvantitativ metode. I kvantitativ metode er det spørreskjema og analyse av tall som står sentralt som arbeidsmetode. Ved undersøkelser kan befolkningen deles inn i grupper eller være en helhet, dette blir kalt en populasjon. I mange tilfeller vil en spørreundersøkelse blant hele befolkningen være vanskelig å gjennomføre og dermed velger man ut grupper som man konsentrere seg om. Dette er et utvalg (Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2011, s.255).

Kvalitativ metode går ut på å undersøke fenomener som er ukjent for oss eller som det har vært gjort mindre forskning på (Johannesen et al, 2011s.36). Dette gjøres gjennom analyse av innsamlet materiale, der det kan være intervjudata innsamlet av forsker eller analyser av dokumenter, bøker, videoer eller tv-program (Johannesen et al, 2011, s.103,104).

3.1. Utvalgsstrategi

Ved valg av antall informanter må man ta hensyn til et fenomen kalt *metning*. Når man ikke lenger får ny informasjon, har man oppnådd metningspunktet for antall informanter. Det er viktigere å få med all informasjon man trenger og synes er vesentlig for oppgaven enn at man har mange intervjuobjekter (Johannessen et al, 2011, s.108). I utgangspunktet så vi for oss å intervju flere regnskapsbyråer, men etter at vi hadde foretatt fire intervju, kom vi fram til at vi fikk omtrent samme svar fra alle informantene.

Vi valgte regnskapsbyråer av ulik størrelse for å undersøke om det var forskjell i erfaringene basert på størrelsen på byråene. Av tids- og ressurs hensyn konsentrerte vi oss om byråer i nærområdet til HVL. Det kan tenkes at vi hadde fått noen andre erfaringer eller annen informasjon dersom vi hadde beveget oss utenfor Haugalandet da det kan være forskjell på “by og land”, men vi valgte likevel å avgrense utvalget slik vi gjorde.

Vi tok kontakt med fire regnskapsbyrå og ba om intervju. Vi ønsket å intervju daglig leder da vi tenkte de hadde god oversikt over kundegruppene sine og erfaring med ulike typer kunder. Kundemassen varierte mellom 50 og 500 kunder.

De forskjellige byråene uttalte følgende om andel kunder uten revisjonsplikt:

Byrå 1: anslo størstedelen av ca. 500 kunder (nesten alle)

Byrå 2: anslo ca. 94 % av kundemassen

Byrå 3: en ganske stor del av kundene

Byrå 4: ingen kommentar

Vi benyttet kontaktnettet vårt for å finne intervjuobjekter blant næringsdrivende på Haugalandet og i Sunnhordland. I utgangspunktet ønsket vi å intervju flere næringsdrivende som fører sitt eget regnskap, men det viste seg å være vanskelig. Vi hadde løpende avtale om å delta på et felles internt gruppemøte for en større gruppe ENK, dette er noe de har ukentlig igjennom året, men pga Covid-19 ble møtene avlyst.

Vi endte med å intervju seks næringsdrivende, der en av dem fører sitt eget regnskap uten hjelp, to har hatt hjelp til årsoppgave og kontroll og tre har ekstern regnskapsfører.

Næringsdrivende nr.1 har ført sitt eget regnskap så lenge vedkommende har drevet selv.

Næringsdrivende nr. 2 og 3 har hatt god hjelp av regnskapsfører, men fører det meste selv.

Blant de resterende næringsdrivende, har to av dem tidligere forsøkt å føre eget regnskap, men fant det for vanskelig og tidkrevende. Den siste næringsdrivende har hatt regnskapsfører hele tiden og ikke forsøkt å føre selv.

Når det gjelder omsetningen til de næringsdrivende er de spredt over alternativ 2 til 5 på skalaen under.

Vi benyttet denne skalaen for omsetning:

- alt. 1: 0-50 000 kr
- alt. 2: 50 000 - 1 000 000 kr
- alt. 3: 1 000 000 - 3 000 000 kr
- alt. 4: 3 000 000 - 5 000 000 kr
- alt. 5: Over 6 000 000 kr

Merk:

De tre næringsdrivende som fører sitt eget regnskap, har vi gitt nummerering 1- 3 og de næringsdrivende som har ekstern regnskapsfører er merket med A – C.

Tre av firmaene fører sitt eget regnskap og har selv plassert seg i følgende omsetningsnivå:

Næringsdrivende nr. 1: mellom 50 000 kr og 1 millioner kroner i årlig omsetning

Næringsdrivende nr. 2: 1 - 3 millioner kroner i årlig omsetning

Næringsdrivende nr. 3: 3 - 5 millioner kroner i årlig omsetning

De resterende tre firma som har ekstern regnskapsfører, svarte følgende:

Næringsdrivende A: over 6 millioner kroner i årlig omsetning

Næringsdrivende B: 1-3 millioner kroner i årlig omsetning.

Næringsdrivende C: mellom 50 000 kroner og 1 millioner kroner i årlig omsetning.

Ingen av de næringsdrivende hadde omsetning under 500 000 kroner. Vi ser i etterkant at vi kunne delt opp intervallet i alternativ 2 i flere alternativ. Grunnen til at vi i valgte dette intervallet var at omsetning over 50 000 kroner utløser merverdiavgifts-plikt (dersom selskapet er avgiftspliktig) jf. merverdiavgiftsloven (mval.) § 2-1 (1) og ved omsetning over 1 millioner kroner har man seks merverdiavgifts-terminer årlig jf. Forskrifter til skatteforvaltningsloven (sktfvl.) § 8-3-1.

3.2. Forskningsprosessen

I starten av forskningsprosessen hadde vi ønske om å få tak i tallmateriale som viste antall kontroller utført av Skatteetaten de siste årene mot små bedrifter. Vi ønsket også opplysninger om det var økende feil i regnskapene etter at den revisjonspliktige grensen ble flyttet til å gjelde selskaper som omsetter for over 5 millioner kroner (ENK) og 6 millioner kroner (AS).

Vi kontaktet flere instanser for å få tak i rapporter og tallmateriale.

Først tok vi kontakt med Skatteetaten lokalt i Haugesund, de henviste oss videre til Skatteetaten sentralt da de ikke satt på slike opplysninger.

Vi sendte så en forespørsel til Skatteetatens analyseavdeling og derfra fikk vi en tilbakemelding om at de hadde videresendt vår epost til avdelingen for forskning. Etter at vi sendte en ekstra puring til de på epost fikk vi til svar at de dessverre ikke har ressurser til å svare bachelorstudenter med denne type informasjon, men de henviser til rapporten skrevet av professor ved Handelshøyskolen BI, John Christian Langli og hans team, over evalueringen som er utført på vegne av Finansdepartementet.

Vi kontaktet også Regnskap Norge som er en profesjons- og bransjeforening for autoriserte regnskapsførere og regnskapskontorer. Svaret vi fikk derfra var at “vi hadde helt rett i at regnskapsfaget og kompetansen det krever ofte blir underkommunisert, og da særlig av “gjør-det-selv”-programleverandører”.

De nevnte også i svaret at de kjenner til flere som har startet opp virksomheten sin med å føre regnskapet selv og har endt opp med å måtte engasjere en autorisert regnskapsfører for å rydde opp. Dessverre hadde de ikke noen konkret statistikk på dette.

De henviser til at vi må ta kontakt med Skatteetaten og til deres tidsskrift, og avslutter med å henvise til den samme evalueringsrapporten skrevet av professor John Christian Langli og hans team fra Handelshøyskolen BI.

I prosessen med datainnsamling har vi benyttet flere søkekanaler for å finne aktuell data, deriblant har vi søkt etter statistikker på nettsiden til Statistisk sentralbyrå. Vi ønsket oversikt over frekvensen på utførte kontroller fra Skatteetaten av små og mellomstore bedrifter, som viste statistikker og om det var oppført ekstern regnskapsfører eller ikke. Dessverre fant vi ikke tilfredsstillende søkemuligheter. De statistikkene vi fant hadde ingen relevans for problemstillingen vår.

Da responsen fra Skatteetaten ikke var den vi håpet på, fikk vi ingen statistikker eller tallmateriale å bearbeide i en regresjonsanalyse. Da valgte vi heller å fordype oss i datamaterialet vi samlet inn i intervjuene.

3.3. Reliabilitet og validitet

Reliabilitet knytter seg til nøyaktighet av data; hvilke data som brukes, måten de blir samlet inn på og hvordan de bearbeides. Hensikten er å få mest mulig nøyaktig informasjon, men i vår undersøkelse er det vanskelig å få nøyaktige data siden det handler om oppfatningen til den enkelte informanten. Ved kvalitativ undersøkelse kan man stille oppfølgingsspørsmål dersom man er i tvil om hva som menes på ulike spørsmål. Informanten kan også svare fritt og utfyllende dersom vedkommende har slik informasjon. Dersom flere svarer det samme på samme spørsmål vil påliteligheten være større enn dersom det er forskjellige svar på disse spørsmålene (Johannessen et al, 2011, s.44).

Data skal representere virkeligheten. Spørsmålet blir da hvor godt dataene representerer virkeligheten eller hvor relevante de er i forhold til det vi undersøker. Validitet sier dermed noe om i hvilken grad man kan trekke konklusjoner fra dataene som er innsamlet.

Vi vurderer reliabiliteten til dataene våre som tilfredsstillende siden vi oppfatter informantene som ærlige og pålitelige. Det virker som de engasjerer seg i temaet. Når det gjelder validitet ser vi at utvalget vårt av næringsdrivende gjerne er for lite til å generalisere. Når det gjelder regnskapsbyråene vurderer vi dataene som relevante for virkeligheten da vi oppnådde et metningspunkt.

3.4. Fordeler og ulemper med valgt metode

I utgangspunktet ønsket vi å jobbe med både kvalitativ og kvantitativ metode, rettet mot henholdsvis regnskapsbyråer og bedrifter, men etter diskusjon og råd fra veileder, valgte vi å jobbe videre med kvalitativ metode opp mot begge yrkesgrupper. Intervjuer egner seg spesielt godt når en ber om informantens erfaringer og meninger rundt et tema. Vi fulgte opp med en intervjuguide med spørsmål som vi brukte under intervjuene (Johannesen, et.al.2011, s.149).

Selve rekkefølgen av spørsmålene var ikke viktig, og informanten kunne snakke fritt dersom det var et tema som personen var engasjert i. Dette er en semistrukturert form for intervju, der alle informantene fikk de samme spørsmålene, for å sikre et godt sammenligningsgrunnlag mellom informanter til oppgaven vår (Johannesen, et.al.2011, s.145).

Vi startet med et ønske om å undersøke kvaliteten på regnskapene til ulike foretak uten revisjonsplikt. Tilgang til nok egnede regnskap var avgjørende, men i og med at de minste selskapene (ENK) ikke er pålagt å sende inn årsregnskap til Brønnøysundregistrene, måtte vi få de personlig fra bedriftene. Mange vegrer seg for å dele regnskapsinformasjon med utenforstående da det blir oppfattet å være sensitiv informasjon. Vi var i kontakt med regnskapsbyrå som var villig til å dele opplysninger med oss, men det hadde blitt en ensidig analyse da de regnskapene allerede var kontrollert av en autorisert regnskapsfører.

Oppgaven endret av den grunn retning til å omhandle hvilken kunnskap som må til for å sikre god regnskapskvalitet.

Vi benyttet fenomenologisk analyse der forskeren analyserer meningsinnholdet i dataen som er samlet inn i intervjuene. I denne typen design leser forskeren fortolkende og ønsker å gå i dybden på meningen med folks tanker (Johannesen, et.al.2011, s.195).

Vi valgte å utføre intervjuer med personer fra regnskapsmiljøet i Haugesund som vi blant annet fikk kontakt med på bachelor-seminaret som ble arrangert høstsemesteret 2019.

Intervjuene ble utført på forskjellige steder, alt etter hva som passet for informantene og deres timeplan. Vi besøkte de fleste informantene på deres kontorer, men noen ble intervjuet på telefon fordi Covid-19-viruset satte en stopper for å gjennomføre intervjuer ansikt til ansikt.

Vi utførte flest mulig intervju samlet som gruppe, der en av oss stilte spørsmålene og hadde overordnet kontroll på samtalen og de andre to noterte ned svarene. Dersom en av referentene hadde spørsmål til uttalelse fra informanten, ble de stilt fortløpende. Det at vi var samlet i de fleste intervjuer, viste seg å være en fordel etter hvert som vi bearbeidet innsamlet data. Alle i gruppen hadde et godt diskusjonsgrunnlag og god forståelse av uttalelser. De intervjuene som ble utført alene var helt på slutten av datainnsamlingen og siden vi hadde jobbet med flere intervjuer samlet, ble man mer skjerpet i intervjurollen og mer bevisst på egne notater.

Alle intervju ble utført manuelt og uten opptak pga. lovgivningen til Norsk Samfunnsvitenskaplig Datatjeneste (NSD), som er utviklet med bakgrunn av personvern hensyn. Den nye personvernloven General Data Protection Regulation (GDPR) (2018) ble til for å verne om personlige opplysninger, bestemmelsene gjelder adgang til å behandle kategorier av personopplysninger ved f.eks. forskning og arkivformål. På grunn av oppgavens tidsbegrensning og omfang, og av personvern hensyn til informanter ønsket vi ikke å søke om å benytte lydopptak. Alle informantene har mottatt referat fra intervjuet og alle har verifisert vår transkripsjon med kun noen få endringer.

4. Resultat

4.1. Presentasjon av resultater

I denne delen av oppgaven skal vi se nærmere på funnene vi har gjort i den kvalitative intervjudelen av oppgaven. Vi har plukket ut de viktigste spørsmålene fra undersøkelsen vår, og ut fra valgt metode gir denne analysen mulighet til å forkorte og systematisere det innsamlede datamaterialet. Vi går så over til delen hvor vi skal tolke og analysere datamaterialet, og knytte dette opp til problemstillingen vår.

Informantenes roller i de respektive firmaene er: *daglig leder, medeier og styreleder/medeier.*

Alle informantene er anonymisert.

For å kunne skille informantene i dette avsnittet har vi valgt å kalle de vi intervjuet på regnskapskontorene for “regnskapsførere” og de vi intervjuet fra bedriftene som “næringsdrivende”.

Målet med studien var å belyse hvor viktig kunnskap er for å kunne presentere et godt regnskap som er ført etter lovverket og GRS.

4.2. Intervjuene

I våre intervjuer brukte vi semistrukturert intervjuguide, der informantene fritt kunne snakke rundt tema som engasjerte de. Med denne typen intervjuguide har ikke rekkefølgen av spørsmål noen betydning, som tidligere nevnt i oppgavens metodegjennomgang. Vi stilte lignende spørsmål til både regnskapsfirma og bedrifter for å kunne sammenligne svarene. Spørsmålene som vi valgte oss ut som kjernes spørsmål er som følger:

Regnskapskontorene:

1. Har dere erfaring med å hjelpe bedriftseiere som har ført/fører sitt eget regnskap?

Alle regnskapskontorene som vi intervjuet, hadde erfaring med å hjelpe bedrifter med regnskapet de hadde ført selv. I noen tilfeller måtte de bokføre hele regnskapet på nytt, mens hos andre har de hjulpet med deler av arbeidet som f.eks. avstemminger og kontroller av regnskapet.

Mange tar kontakt for de ønsker hjelp med årsoppgjør eller skattemelding med næringsoppgave. Regnskapsførerne sier de ikke ønsker å hjelpe med årsavslutninger uten at de får ta en kontroll på regnskapet, og da kan det bli kostbart for klienten.

Tre av regnskapsførerne har klienter som gjør deler av regnskapet selv, i hvor stor grad avtales med den enkelte. Dersom de ønsker eller trenger opplæring får de dette av regnskapskontoret før de starter.

Den ene regnskapsføreren takker konsekvent nei til henvendelser som gjelder hjelp og rydding, da vedkommende har dårlig erfaring med dette fra tidligere. Erfaringsmessig blir det veldig dyrt for klienten når man enten må bruke mye tid på å rette opp i et regnskap, eller føre alt på nytt.

En av regnskapsførerne uttalte at forespørsel om hjelp har økt i takt med enkle regnskapsprogram som er tilgjengelig på markedet, de andre regnskapsførerne uttalte ikke noe om dette temaet.

2. Er det noe du ser på som minimumskompetanse/krav for å lykkes i å føre eget regnskap?

Regnskapsførerne mener at en bør ha en viss grunnleggende kunnskap innenfor regnskapsføring da det er mange lover og regler å følge. Regnskapsansvarlig i foretakene må være villig til å tilegne seg kunnskapene som trengs, og oppdatere seg jevnlig på nye lover og regler.

Dersom dedikasjonen til å opparbeide seg kunnskap ikke er til stede, mente alle regnskapsførerne at det var bedre å bruke tiden på sitt yrkesfelt. Når man ikke er erfaren innenfor regnskapsføring bruker man mer tid, og da kan det fort bli dyrere enn å benytte en ekstern regnskapsfører.

De fleste regnskapsførerne var positiv til at klientene kunne utføre deler av arbeidet selv, og etter hvert som regnskapsprogrammet blir mer digitalisert tror de at dette vil bli mer og mer vanlig.

3. Hva vurderer du som fordeler og ulemper med å føre regnskapet selv?

Noen av regnskapsførerne så ingen fordel med at kundene førte regnskapet selv, da de heller burde bruke tid på det de var gode til. Den ene regnskapsføreren uttalte at det kunne være en fordel dersom de har kontroll på eget regnskap, og at det kan gi dem en bedre forståelse av økonomien i selskapet. Men da må de være villig til å bruke tid på å tilegne seg den kunnskapen som trengs og våge å spørre om hjelp dersom de står fast.

For litt større bedrifter der det er ansatt flere personer, kan det være en fordel at en person har oversikt over regnskapet og følger opp kontakten med regnskapsfører.

En ulempe når de fører regnskapet selv, kan være at de glemmer å tjene penger da de bruker for mye tid på å bokføre og ajourholde regnskapet. Man kan også få bøter dersom man leverer offentlige oppgaver for sent.

Den ene regnskapsføreren poengterte at viktige meldinger fra det offentlige blir levert på Altinn, dette kan lett bli oversett når man ikke sjekker Altinn jevnlig.

4. Hvilke konsekvenser tenker du at endringen i revisjonsplikten har ført til?

For regnskapskontorene er endringen i revisjonsloven positivt, dette bl.a. fordi det har gitt økt arbeidsmengde med å ferdigstille årsoppgjørene for et større antall bedrifter. Dette har også gitt en større innsikt og kunnskap om kunden for regnskapsførerene, slik at de kan bidra med bedre rådgivning. Regnskapskontorene erfarer at de fleste som kan, velger vekk revisor. Det er en økonomisk lettelse for de små bedriftene. Regnskapsførerene mener at så lenge bedriften har regnskapsfører vil ikke kvalitet i regnskapet endres negativt selv om de ikke har revisor. Det kommer frem under intervjuet fra den ene regnskapsføreren at når regnskapsbyrået hjelper små bedrifter med årsavslutning, og er siste instans før innsending av årsregnskap, blir byrået ekstra påpasselig med kontrollen.

Næringsdrivende:

Merk:

De tre næringsdrivende som fører sitt eget regnskap, har vi gitt nummerering 1- 3 og de næringsdrivende som har ekstern regnskapsfører er merket med A – C.

1. Hva er din relevante utdanning og praksis innen økonomi og regnskap?

Næringsdrivende 2 og B hadde utdanning innen økonomi. Nr. 2 hadde fullført bachelor og B hadde fullført fem semester innen økonomi og administrasjon. Resterende av de næringsdrivende hadde ingen utdanning innen økonomi.

2. Hvilken kompetanse og erfaring har du med regnskap?

De næringsdrivende hadde ulik erfaring med behandling av eget regnskap.

Næringsdrivende A hadde aldri prøvd å føre sitt eget regnskap, men samarbeider med regnskapskontoret om bilagsbehandling, godkjenning før remittering, lønningslister, og godkjenning av lønnsutbetalinger.

Næringsdrivende B og C hadde forsøkt å føre eget regnskap, men følte ikke at de fikk det til og gikk over til ekstern tilbyder. I denne sammenhengen måtte de ha hjelp til gjennomgang og endring av regnskap for å tilfredsstille krav og regnskapsstandarder.

De resterende tre næringsdrivende fører sitt eget regnskap, som de føler pr. i dag går problemfritt. Ved oppstart hadde de ulike utfordringer med oppgaven. Næringsdrivende nr. 1 vurderte å gi opp da vedkommende følte at regnskapsprogrammet ble for avansert. Det var for mange valgmuligheter og mulige feller å gå i. Vedkommende fikk hjelp av en venn, som er utdannet regnskapsfører, til å sette opp et enkelt regnskap i Excel som var tilpasset bedriften. De første årene fulgte denne regnskapsføreren opp med kontroll og avstemming, samt videre opplæring innen regnskap.

Næringsdrivende nr. 2 har en avtale med regnskapsfører om assistanse ved behov, men har aldri benyttet seg av denne muligheten. Vedkommende føler seg helt trygg på at regnskapet er riktig ført og bruker jevnlig tid på å oppdatere seg på endringer i regelverk.

Næringsdrivende nr. 3 fører sitt eget regnskap, men har regnskapsfører som kontrollerer og tar årsavslutningen.

3. Hva vurderer du som fordeler og ulemper med å føre regnskapet selv?

En fordel som alle de næringsdrivende trekker fram er at ved å føre eget regnskap, har man til enhver tid oversikt over egen økonomisk situasjon. Et viktig moment er også den kostnadsbesparelsen dette utgjør for de små næringsdrivende med lav omsetning.

Flere av de næringsdrivende nevner tid som den viktigste ulempen ved å føre regnskapet selv. Det er et omfattende regelverk for næringsdrivende å navigere gjennom, samtidig som man skal drive bedriften og dette mente flere av dem tok for mye tid vekk fra driften.

4. Har du erfaring med bokettersyn?

Næringsdrivende nr. 1 og 2 har erfart bokettersyn der de ble kontaktet av Skatteetaten for innsending av regnskapsmateriell. Nr. 1 måtte sende inn ytterligere informasjon fra tidligere regnskapsår. Det ble oppdaget feil i enkelte periodiseringer av inntekter og kostnader, og selv om totalsummen var riktig, fikk vedkommende en del tusen i straffeskatt for feilføringer.

Nr. 2 fikk ingen tilbakemeldinger utover dette.

Resten har ingen erfaring med bokettersyn så langt.

5. Analyse/drøfting

I denne empiriske undersøkelsen har vi benyttet fenomenologiske designere der det er vanlig å analysere meningsinnhold. Vi startet først arbeidet med å utføre en meningsfortetting der vi forkortet notatene våre fra datainnsamlingen.

Vi har valgt ut de spørsmålene fra intervjuerne som er mest relevant til problemstillingen vår. I resultatavsnittet har vi funnet de meningsbærende elementene fra intervjuene, og presentert de under de enkelte spørsmålene (Johannessen et al, 2011, s.195-196).

I denne delen vil vi drøfte resultatene av datainnsamlingen fra regnskapskontorene og de næringsdrivende opp mot hverandre.

1. Samtlige regnskapsførere hadde erfaring med at det ofte var feil og mangler i regnskapene når privatpersoner uten kompetanse og/eller erfaring førte sitt eget regnskap. Dette var i tråd med vår forventning i forkant av intervjuene.

GRFS pkt. 5-9 og 5-10 omhandler årsoppgjør- og rene rapporteringsoppdrag, der regnskapsfører minst må få tilgang til regnskapsmateriale som er relevant for oppdraget. De må også kontrollere at rapporteringsgrunnlaget er dokumentert og avstemt, eventuelt fremskaffe dokumentering. Dette kan knyttes opp mot svaret fra flere av regnskapsførerne som uttalte at de ikke ønsker å hjelpe eksterne bedrifter med årsoppgjøret uten å få tatt en kontroll av regnskapet. For interessentene av foretaket kan det være en trygghet at regnskapet er kontrollert av fagpersoner. Samtidig sier GRFS pkt. 5-10 at regnskapsfører bør vurdere å informere om at de kun har bistått med regnskapsrapportering/årsoppgjør, og ikke løpende bokføring.

Kostnadsbesparelse er som oftest grunnen til at noen velger å føre sitt eget regnskap, men dette kan ifølge regnskapsforetakene vi intervjuet bli en dyrekjøpt erfaring for bedriftseierne. Noen bedrifter tar kontakt for å få hjelp med regnskapet fordi de har problem med årsoppgjør eller næringsoppgave. I de verste tilfellene er det så mye å rydde opp i at det lønner seg å føre regnskapet på nytt. Dette er i samsvar med leserinnlegget til Nina Tenåsen, som ble publisert på Skattebetalerforeningens nettside 24.09.2019. Dersom de blir utvalgt til en kontroll, og Skatteetaten finner uregelmessigheter i regnskapet kan det føre til bøter og i verste fall fengselsstraff jf. pkt. 2.1.6. Konsekvenser ved feil og mangler.

Den ene regnskapsføreren avsluttet intervjuet med å ytre sine synspunkter om det voksende prisfokuset rundt regnskapsføring. Det er flere krav en autorisert regnskapsfører må utføre av dokumentasjon rundt arbeidet, samt strenge kurskrav for å opprettholde autorisasjonen. Mens den som er ansatt i en bedrift eller som fører eget regnskap, ikke har noen formelle krav utover gjeldende lovverk. Myndighetene ønsker å ha regnskapsførere, men setter hindringer i veien med skjerping av regler for et autorisert regnskapsførerfirma, mens de lempet på reglene til de som fører selv. Det burde vært endringer for å kunne luke bort useriøse aktører.

2. Byråene var positiv til at bedriftene var delaktig i føringen av regnskapet i samarbeid med regnskapsføreren, og at de på den måten hadde oversikt over økonomi og regnskap i firmaet. Pga. stadig utvikling av programvare nevnte flere av regnskapsførerne at det i fremtiden vil bli mer vanlig at kunden ønsker å ta deler av regnskapsføringen.

Som en fordel med å være delaktig trakk en av regnskapsførerne frem *“at de næringsdrivende får et forhold til driften i firmaet, og de blir mer ajour på pengestrømmen”*. Det kan hjelpe dem til å få en bedre økonomisk flyt i firmaet.

Dette er i samsvar med oppfatningen til de næringsdrivende, som har lyktes med å føre selv, der flere viste til fordelene med å være ajour og ha oversikt over sin egen økonomiske situasjon.

På dette feltet ser vi enighet mellom byråene og de næringsdrivende som vi intervjuet. Noen av de næringsdrivende som tidligere forsøkte å føre sitt eget regnskap poengterte at vanskelighetsgraden var mye større enn de forventet. Den ene næringsdrivende uttalte; *“jeg vil aldri anbefale noen uten forkunnskap å føre regnskapet til bedriften sin, og jeg vil aldri forsøke å føre igjen”*. Vedkommende uttalte også; *“jeg har stor forståelse for at det er 3 års høyskoleutdanning for å bli regnskapsfører”*.

Ifølge rapporten fra studiet utført i Finland, omtalt i pkt. 2.2.1. Finansiell rapporteringskvalitet og outsourcing av regnskapsoppgaver, om ikke-børs noterte og børsnoterte selskap, (noe som vi tolker som tilsvarende enkeltmannsforetak og AS i Norge), viser studiet at det var bedre kvalitet på de finansielle rapportene når de var utført hos eksterne regnskapsforetak enn når de var utført internt i bedriftene. Noe av begrunnelsen var at eksterne regnskapsførere hadde høyere kompetanse og var mer oppdatert på lovverk enn de interne regnskapsansvarlige i bedriftene. Kvaliteten gjenspeilet seg mest på de samarbeidene som var langsiktige slik at regnskapsfører fikk opparbeide seg bransjekunnskap.

Ifølge evalueringsrapporten fra Handelshøyskolen BI viser undersøkelsen at kvaliteten på ligningsoppgaver har gått ned etter endringen av revisorplikten, men ikke for dem som benytter autorisert regnskapsfører.

3. Noen av regnskapsførerne så ingen fordel med at de næringsdrivende førte regnskapet selv; de burde heller bruke tiden på det de var gode til, sitt eget yrkesfelt. Regnskapsførerne mente at dersom man bruker noen timer ekstra i uken på bedriften sin, ville man tjene mer enn det man må betale for å få ført regnskapet eksternt. For å sitere en av dem; *“ingen som tjener penger fører sitt eget regnskap, de bør gjøre det de er gode til”*. Dette ble også uttalt i rapporten fra studiet i Finland pkt. 2.2.1. Finansiell rapporteringskvalitet og outsourcing av regnskapsoppgaver, der det vises til at bedriftene får mer tid til egne aktiviteter når de setter ut regnskapet.

Vi kan også vise til enighet blant noen av de næringsdrivende, der de sier at tid er den viktigste ulempen ved å føre regnskapet selv, i tillegg til driften av selskapet. De nevnte også at det omfattende regelverket rundt regnskapsføring kan være en av årsakene til at bedriftene velger outsourcing som vi har omtalt i pkt. 2.2.2. Outsourcing av regnskaps- og lønnsfunksjoner.

4. Under intervjuene med regnskapsførerne spurte vi om deres erfaring med bokettersyn blant deres kunder. Inntrykket var at det var lite kontroller fra Skatteetaten så lenge regnskapet var signert av autorisert regnskapsfører. Det var også et inntrykk av at Skatteetatens kontroller de senere år var mer rettet mot arbeidskriminalitet og kapitalgoder.

Dette stemmer overens med evalueringsrapporten fra Handelshøyskolen BI, omtalt i pkt. 2.2.3. Evaluering av unntak for revisjonsplikt i små selskaper, der det hevdes at ca. 74 % av bedriftene som har valgt bort revisor pr. 2014, bruker autorisert regnskapsfører. Det kan forklare noe av nedgangen i Skatteetatens kontroller i perioden 2010-2018 omtalt i rapporten fra Finansdepartementet, omtalt i pkt.2.2.5. Nedgang på antall kontroller fra Skatteetaten. Vi finner ingen opplysninger i rapporten fra Handelshøyskolen BI om at de som benytter autorisert regnskapsfører pr 2014, hadde ekstern regnskapsfører før de valgte bort revisor eller ikke.

To av de næringsdrivende vi intervjuet har blitt kontaktet av Skatteetaten for kontroll av regnskapet, begge var uten ekstern regnskapsfører. Det ble konsekvenser for den ene med tilleggsskatt på grunn av manglende periodiseringer. Dette kan være et eksempel på

regnskapsmessig støy som er omtalt i pkt. 2.1.5. Regnskapsmessig støy og regnskapsmanipulering, under kapittelet om regnskapsteori.

Vi har i vår empiriske forskning et begrenset utvalg av respondenter. Vi kan dermed ikke ut fra våre undersøkelser, fastslå om det er de uten ekstern regnskapsfører som er mest utsatt for kontroller.

I evalueringsrapporten utført av teamet på Handelshøyskolen BI uttalte de at de hadde en tanke om at regnskapskvaliteten ville reduseres når selskapene valgte bort revisor, men ifølge rapporten ser det ut til å kun gjelde de selskapene som har mye varelager, kundefordringer og/eller mye gjeld (i bransjer der det brukes mye skjønn).

Da vi startet på forskningsprosjektet vårt, forventet vi å finne en oppgang i kontroller mot små og mellomstore bedrifter etter endringen av revisjonsplikten, men tvert om viser rapportene at kontrollene har hatt en betydelig nedgang i perioden 2010-2018. Dette har vi referert til i pkt. 2.2.5. Nedgang antall kontroller fra Skatteetaten, fra Finansdepartementet.

5.1. Konklusjon:

I denne bacheloroppgaven har vi forsøkt å finne ut av hvilken kunnskap som må til for å kunne føre et tilfredsstillende regnskap etter GRS jf. rskl. § 4-6. Vi har også sett på mulige konsekvenser ved feil som blir avdekket av Skatteetaten.

Våre funn støtter at det er ønskelig og nødvendig med et visst kunnskapsnivå for å kunne lykkes i å føre sitt eget regnskap. utfordringene blir tydelige når det kommer til oppgaver ved regnskapet som ikke nødvendigvis er allmenn kunnskap. Det kreves interesse for å innarbeide seg regnskapskunnskapen som trengs, og det kan være personavhengig om en lykkes i å sette seg inn i lovverket.

Endringen av revisjonsloven ser ut til å være positivt for regnskapsbransjen på grunn av økt oppdragsmengde, mens for de små bedriftene er det positivt å slippe kostnaden ved revisjon. Evalueringsrapporten fra Handelshøyskolen BI hevder at kvaliteten på ligningsoppgaver er opprettholdt etter endring i revisjonsplikten, grunnen til det kan være at 74 % av fravalgselskapene benytter autorisert regnskapsfører. I Sverige vurderer de å reversere ordningen da de ikke har oppnådd den samme positive effekten som i Norge, dette kan skyldes den statlige autorisasjonsordningen for regnskapsførere vi har i Norge, og som ikke finnes i Sverige.

Regelverket rundt regnskapsføring er i kontinuerlig endring dermed kan det være enklere for bedriftseiere å benytte seg av en ekstern regnskapsfører, dette frigjør tid de kan bruke i sitt eget yrkesfelt. De bør kontinuerlig ha en kost nytte vurdering om hva som svarer seg for bedriften.

En arbeidsfordeling mellom næringsdrivende og regnskapsførere er gunstig da bedriftseierne får en innsikt over egen økonomi som gjør det lettere å ta veloverveide beslutninger.

En god fordeling kan være at næringsdrivende deltar i enkelte prosesser, som fakturering, bilagskontering og godkjenning før remittering, men at regnskapsføreren har den endelige avstemningen og en overordnet kontroll på rapportering til det offentlige. Da har også myndighetene en større sikkerhet i at skatter og avgifter er riktig meldt inn.

Vi ser tendensene i vår forskning at kunnskap og utdanning er viktig for å kunne lykkes i å føre sitt eget regnskap. Man må også vurdere tidsbruken; er det verdt tiden en bruker, eller er det billigere å benytte en ekstern regnskapsfører.

Ut fra våre intervju med regnskapsbransjen kom det frem at flere var kontaktet fra næringsdrivende som ønsket hjelp med regnskapsmessige utfordringer. I utgangspunktet hadde de næringsdrivende et ønske om å spare penger på å føre regnskapet selv, men endte opp med en betydelig høyere kostnad fordi regnskapsfører må bruke ekstra tid på å sette seg inn i bokføringen, samt rette opp i feilene. Dersom regnskapsførere hadde blitt kontaktet fra starten ville kostanden sannsynligvis blitt mindre. Kostnaden ved opprydning har flere sider; den direkte kostanden ved opprydningen, programvare som ble benyttet fra start, samt indirekte kostnad for egen tidsbruk.

Ifølge rapporten til Langli med team mente enkelte av fravalgselskapene som ikke benyttet ekstern regnskapsfører eller revisor, at det ikke var så farlig at kvaliteten på oppgavene var blitt dårligere, og at feilene var uvesentlige eller uviktige. Nå vet ikke vi størrelsen eller bakgrunnen for endringen av kvaliteten, men vi stiller oss spørsmål om de kan være litt naive når en tenker på konsekvenser det kan tilfalle selskapet ved eventuelle kontroller fra Skatteetaten. I vår avgrensede undersøkelse viste det seg at to av de næringsdrivende hadde erfart kontroller av regnskapet, hvor utfallet var at den ene mottok straffeskatt. Dette igjen viser at konsekvensene kan bli kostbare selv om det ikke er vesentlige feil i regnskapet. Fra tidligere forskning viser studie i Finland at kvaliteten på rapporteringen var høyest blant dem som hadde ekstern regnskapsfører, og at lengden på oppdragsperioden gjenspeilte kvaliteten. Dette kan knyttes opp mot vår oppfatning at det å benytte en ekstern regnskapsfører kan øke kvaliteten på rapporteringen, og at det kan være mest kostnadsbesparende i lengden.

Vår konklusjon, ut fra undersøkelsene vi har gjort, er at det ikke hjelper bare med “enkle” program for å føre et godt regnskap, man bør enten ha en kunnskapsbase i bunn eller være villig til å tilegne seg kunnskapen som trengs.

Tidligere studier viser at kvaliteten på rapporter er bedre når de er utarbeidet av eller i samarbeid med ekstern regnskapsfører. Periodiseringer er en viktig faktor for å måle kvaliteten på regnskapsrapporter. Dette gjenspeiler viktigheten av kunnskap rundt regnskapsprinsippene jf. rskl. § 4-1, pkt. 1-5 og god regnskapsskikk.

Har man kunnskap minsker risikoen for feilføringer slik at man kan unngå straffeskatt, bøter eller i verste fall fengselsstraff jf. skatteforvatningsloven (2016) kap. 14.

5.2. Videre forskning:

I en mer omfattende studie ville vi gjennomført en større spørreundersøkelse blant næringsdrivende for å kartlegge kunnskapsspekteret, og dermed oppnådd en høyere validitet.

Vi vil også anbefale å ta en kvalitetskontroll på regnskapet til små foretak under revisjonsplikt, for å undersøke om det er håndfaste kvalitetsforskjeller mellom regnskap som er utført av ekstern regnskapsfører, og de som fører regnskapet selv.

Når det gjelder ENK er ikke regnskapene offentlig. For å benytte disse regnskapene i forskningen, kan man f.eks. tilby som mot-tjeneste at de får en kvalitetskontroll på regnskapet, og rådgivning til videre regnskapsføring.

Dersom man i videre forskning får tak i opplysninger fra Skatteetaten kan man også utføre en kvantitativ undersøkelse med en regresjonsanalyse som kan måle kvaliteten på regnskapsrapporter utført av henholdsvis eksterne og private regnskapsførere.

Kvalitetsmål på regnskapsrapporter kan muligens si noe om kunnskapen som ligger bak.

6. litteraturliste:

Altinn. (2020, 01.januar). Krav til regnskapet. Hentet fra:

<https://www.altinn.no/starte-og-drive/regnskap-og-revisjon/regnskap/krav-til-regnskapet/>

Altinn. (2019, 11.sept). Starte og drive, regnskap og revisjon, Må jeg ha revisor? Hentet fra:

<https://www.altinn.no/starte-og-drive/regnskap-og-revisjon/ma-jeg-ha-revisor/>

Baksaas, K.M. & Stenheim, T. (2015). *Regnskapsteori*, Oslo, Cappelen Damm

Dahl, S. (2006). Outsourcing av regnskaps- og lønnsfunksjoner. Hentet fra:

https://www.idunn.no/pof/2006/03/outsourcing_av_regnskaps-og_lonnsfunksjoner

Finansdepartementet. (2020). Svar på spørsmål nr. 752 fra stortingsrepresentant Hadia Tajik. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/svar-pa-sporsmal-nr.-752--fra-stortingsrepresentant-hadia-tajik/id2688549/>

Finanstilsynet. (2020, 27.mars). Personlig autorisasjon som regnskapsfører. Hentet 28. Januar 2020:

<https://www.finanstilsynet.no/konsesjon/regnskapsforer/personlig-autorisasjon-som-regnskapsforer/>

Gjems – Onstad, O. (red). (2019). *Skattelovsamlingen 2018 – 2019*. (29.utg). Gyldendal Norske forlag

Gårseth - Nesbakk, L. (2016,31.desember). Periodisering. *Det store norske leksikon*. Hentet 15. April 2020 fra:

https://snl.no/periodisering_-_regnskap

Hvitvaskingsloven. (2018) Lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (LOV-2018-06-01-23). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-01-23?q=hvitvasking>

Höglund,H. & Sundvik, D. (2016, 11.mai). *Financial reporting quality and outsourcing of accounting tasks: Evidence from small private firms*, Hentet fra:

<https://www-sciencedirect-com.galanga.hvl.no/science/article/pii/S0882611015300523>

(Krever innlogging)

Høylye, K. (red). (2019). *Regelverk for regnskapsføring - i oppdrag for andre*. (9.utg). Oslo, Regnskap Norge.

Johannessen, A, Christoffersen, L. & Tufte, P.A. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk – administrative fag*. (3. utgave) Oslo, Abstrakt Forlag.

Langli, J. Chr. (2015, 23.april). *Evaluering av unntak for revisjonsplikt i små aksjeselskaper*.

Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/981a92dc8e474d6ea18e4be36d860255/revisjonsplikt.pdf>

Merverdiavgiftsloven. (2009). Lov om merverdiavgift (Lov-2009-06-19-58). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-58?q=merverdiavgiftsloven>

NHO. (2020). Små og mellomstore bedrifter. Hentet 25. Januar. 2020 fra:

<https://www.nho.no/tema/sma-og-mellomstore-bedrifter/artikler/sma-og-mellomstore-bedrifter-smb/>

Regjeringen. (2018, 08.januar). *7 500 flere selskaper kan velge bort revisjon..* Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/7-500-flere-selskaper-kan-velge-bort-revisjon/id2583769/?fbclid=IwAR18FqUaFLaM58CE0qm5rsgxNhwNjyPG4HZkoUVHFKQLsYiA5b0Q85pzwkM>

Regnskapsførerloven. (1993). Lov om autorisasjon av regnskapsførere (Lov-1993-06-18-109). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1993-06-18-109?q=regnskapsf%C3%B8rerloven>

Regnskapsloven. (1998). Lov om årsregnskap m.v. (Lov-1998-07-17-56). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-56?q=regnskapsloven>

Regnskapsstiftelsen. (2018, februar). NRS 8 *God regnskapsskikk for små foretak*. Hentet 01. Mai. 2020:

<https://www.regnskapsstiftelsen.no/wp-content/uploads/2018/03/2018-02-NRS-8-God-regnskapsskikk-for-sm%C3%A5-foretak-2018.pdf>

Revisjon. (2020). Regnskapsprinsipper. Hentet 29.april 2020 fra:

http://www.revisjon.no/spesielle_tema_regnskap

Revisorloven. (1999). Lov om revisjon og revisorer (Lov -1999-01-15-2). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-15-2?q=revisorloven>

Riksrevisionen, Sverige. (2017). *Avskaffandet av revisjonsplikten for små aktiebolag - en reform som kostar mer an den smakar*. (riksrevisjonsrapport, 2017:35). Hentet fra:

<https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2017/avskaffandet-av-revisionsplikten-for-sma-aktiebolag---en-reform-som-kostar-mer-an-den-smakar.html>

Skattebetalingsloven. (2005). Lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (Lov-2005-06-17-67). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-67?q=skattebetalingsloven>

Skatteetaten. (2020, 08.mai). Forske på data fra Skatteetaten. Hentet fra:

<https://www.skatteetaten.no/om-skatteetaten/forskning/data-fra-skatteetaten/>

Skatteforvaltningsloven. (2016). Lov om skatteforvaltning (Lov-2016-05-27-14). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-05-27-14?q=skatteforvaltningsloven>

SSB. (2020). Statistisk oversikt over antall virksomheter i Norge. Hentet 25. Januar 2020 fra:

<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/bedrifter>

Tenåsen, N. (2019, 24.september). *Ikke dropp regnskapsføreren*. Hentet fra:

https://www.skatt.no/2019/09/24/ikke-dropp-regnskapsforeren/?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_medium=email&utm_source=apsis-anp-3

Visma. (2020). Hva er revisjon? Hentet fra:

<https://www.visma.no/eaccounting/regnskapsordbok/r/revisjon/>

7. Vedlegg:

7.1. Intervjuguide regnskapsfører

Intervjuguide, regnskapsfirma.

Forord:

Vi er tre studenter ved HVL, Haugesund som skriver bachelor innenfor økonomi og administrasjon, regnskapsprofilen. Bacheloroppgaven vår tar for seg temaet

Regnskapsføring i små bedrifter - Viktigheten av regnskapskunnskap.

Etter regelendring i 2011 lurer vi på om regnskapskvaliteten har endret seg.

Generelt

Alder?

- 25-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- Over 66

Relevant utdanning innenfor regnskap/skatt?

- videregående
- bachelor (eller tilsvarende)
- master (eller tilsvarende)
- Annet, event hva?

Hvor lang erfaring innenfor faget/yrket?

Er du autorisert regnskapsfører?

Bedriften/erfaringer

Hvor mange ansatte er dere totalt i bedriften?

- hvor mange av de er autorisert?

Hvor stor andel av kundemassen deres er uten revisjonsplikt? (mindre omsetning enn 6 millioner kroner)

Har dere erfaring med om skatteetaten utfører hyppigere kontroll på små bedrifter enn de som har en revisor?

- Hva med de som står oppført som egen regnskapsfører?

Hvilken erfaring har du/dere med bedriftseiere som har ført/fører sitt eget regnskap?

Har noen kommet til deg/dere for å få hjelp til å rydde opp i regnskapet sitt?

- kostnader ved opprydning?
- finnes det likhetstrekk ved de som oppsøker hjelp?
- bransjerelaterte forskjeller? (orden i bilag/ regnskap)
 - Noen bransjer som utpeker seg?
- Er det ulik bruk av programvare, eller mye de samme som går igjen?

I 2011 ble loven om revisjonsplikt endret.

Hvilke konsekvenser tenker du det er ført til etter at revisjonsplikten er endret?

- Både for de som fører regnskap selv, og de som har ekstern regnskapsfører?

Er det noe du ser på som minimumskompetanse/krav for å lykkes i å føre eget regnskap?

Hva vurderer du som fordeler og ulemper med å føre regnskapet selv?

- Og fordeler/ulemper ved å sette regnskapet ut til ekstern regnskapsfører?

Har du noe å tilføye som du tenker er relevant for temaet i oppgaven vår?

7.2. Intervjuguide næringsdrivende

Intervjuguide næringsdrivende

Vi er tre studenter som skriver bachelor innenfor økonomi og administrasjon, regnskapsprofilen. Bacheloroppgaven vår tar for seg temaet:

Regnskapsføring i små bedrifter -Viktigheten av regnskapskunnskap

HVL, Haugesund, våren 2020

Spørreundersøkelsen vil bli behandlet anonymt

Generell informasjon:

1. Alder?

__ År

2. Kjønn?

__ Kvinne

__ Mann

3. Relevant utdanning og praksis innen økonomi/ regnskap?

Kurs/skole innen regnskapsføring?

__ Tatt enkelte fag

__ Fullført Bachelor

__ Regnskapskurs

__ Annet

__ Ingen utdanning

4. Rolle i firma?

Bedrift

5. Hvilken selskapsform driver du/dere?

Enkeltmannsforetak

Aksjeselskap

Ansvarlig selskap

Annet

6. Hvor lenge siden oppstart av bedriften?

År

7. Er du/dere regnskaps og/eller bokføringspliktig?

Ja

Nei

Vet ikke

8. Mva-pliktig (merverdiavgift)?

Ja

Nei

Vet ikke

9. Antall årsverk i selskapet?

10. ca årlig omsetning

Alt 1. opp til 50 000 kr

Alt 2. 50 000 - 1 mill.

Alt 3. 1 - 3 mill.

Alt 4. 3 - 5 mill.

Alt 5. over 6 mill.

Regnskapskompetanse:

11. Fører virksomheten sitt eget regnskap?

Ja

Nei

a). Dersom ja: Har du møtt på noen utfordringer med å føre regnskapet?

Har dere hatt hjelp? "Av hvem"

Regnskapsbyrå/regnskapsfører

Annet

Hva fikk du hjelp til?

Skattemelding/årsoppgjør

Avstemminger

Annet

b). Dersom nei: Har dere prøvd å føre eget regnskap tidligere?

Ja

Nei

12. Har du erfaring med et regnskapsprogram, evt. hvilket? _____

13. Har dere hatt bokettersyn på regnskapet fra skatteetaten?

Ja

Nei

14. Dersom ja, fikk dere påpekt noen feil som måtte rettes, og i såfall i hvilken grad?

Lite

Endel

Mye

Kompetanse på regnskap

15. Hvor stor kjennskap har du til regelverket rundt regnskapsføring? F.eks. GRS? (God regnskapsskikk) (Skala: 1 er liten kjennskap og 5 er stor kjennskap)

1 2 3 4 5

16. Har du forståelse for regnskapsrapporter? 1 er veldig usikker, 5 er helt sikker.

1 2 3 4 5

Spørsmål til de som ikke fører selv:

17. Er det en grunn for at du ikke fører regnskapet selv?

Spørsmål til de som fører selv:

18. Føler du deg trygg på at regnskapet er riktig utført?

19. Fordeler/ulempes ved å føre regnskapet selv?